

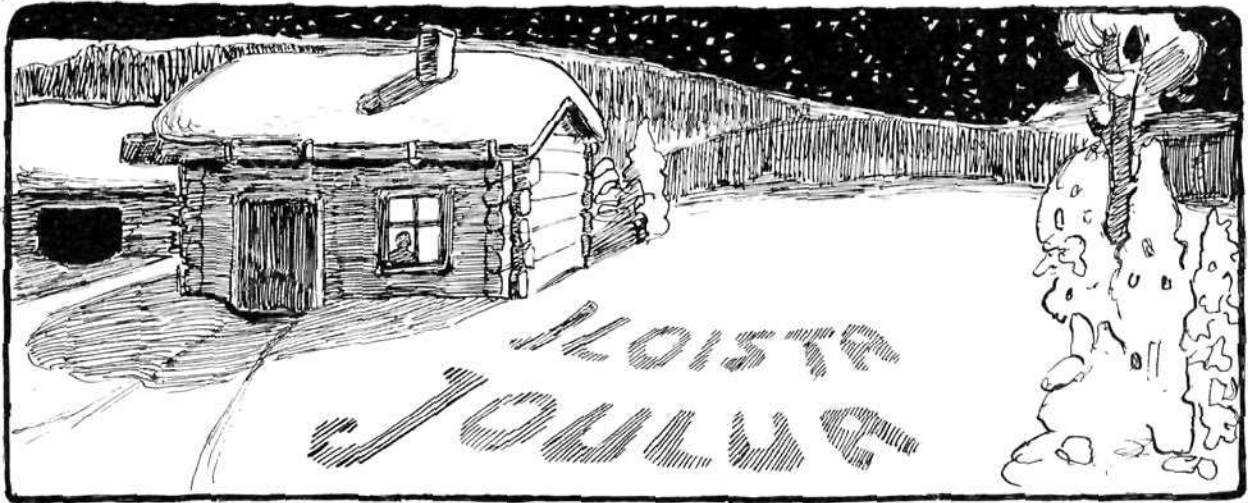

J. J. J.

JOULUPUKKI

1907

Jouluyönä valkeus
pimeyden vallan voitti,
taivaallinen kirkkaus
ihmisille maahan koitti.

Silloin kiitoslaulut soi,
silloin loistaa silmät lasten
niinkuin kirkaat timantit
kuusen kynttilöitä vasten.

Terve tullut kerran taas,
joulu, valon, lahjain tuoja,
ilon, rauhan antaja,
parhaan siunauksen suoja.

Siunattu on jouluyö,
riemurikas joulu-ilta,
riidan, vihan pois se vie,
huolten painon murheisilta.

Silloin ilo runsas on
kodissa ja sydämessä,
onni köyhän majassa,
riemu linnass' ylhäisessä.

Jeesus, joka pahnoilla
seimess' olet maannut herran,
sydämeeni majas tee,
johda, opeta mua, Herran'!

—n.

JOULUVIERAAT.

HENKILÖT: *Isä ja äiti, Jaakko ja Hanna, heidän lapsensa. Mikko ja Eeva, näiden serkut.*

Näyttämö kuvaa tavallista maalaistupaa. Perällä ovi, oikealla akkuna ja sen edessä pöytä rahineen, tuolineen; vasemmalla rukki tuolineen ja nurkassa halkoja. Keskellä lattiaa pieni jakkara.

(*Jaakko istuu rahilla veistellen puupalasta, Hanna jakkaraalla kirja kädessä.*)

JAAKKO. Kauvan se isäkin serkkujamme etsii. He kuuluvat lähteneen tänne heti äitinsä kuoleman jälkeen viime viikolla. Eivätkä vieläkään ole saapuneet perille. Minne ovatkaan, raukat, eksyneet? Äitikin on heistä kovin levoton.

HANNA. Ihme ei olekaan, jos ovat eksyneet. Onhan koko viikon tuiskuttanut. Kaikki tiet ovat vallan ummessa. Isä pelkäsi sitäpaitsi, ettei hän enää tuntisi heitä, vaikka heidät matkallaan tapaisikin, kun ei ole vuosikausiin nähnyt. Muistatko sinä, Jaakko, vielä heitä?

JAAKKO. En paljoa. — Kuinka aika onkin pitkä, kun äitikin on kylällä! Hän toivoo isän paalavan tänä iltana ja lupasi odotella häntä siellä, jotta pääsisi hevosella takaisin. — Leikkisimmekö jotakin?

HANNA. Leikitään! leikitään! Minä tiedän! Ole sinä olevinasi isä, minä olen äiti, ja sitten puhumme niinkuin isot ihmiset.

JAAKKO. Ja minä pukeudun isän takkiin, lakkiin ja saappaihin. Pukeudu sinä äidin hameeseen, esiliinaan ja huiviin. (Pukeutuvat.)

HANNA (sitoessaan liinaa päähänsä). *Mutta mistä saisimme lapset, joita sitten opettaisimme ja nuhteisimme? Kelpaisivatkohan halot tuolta nurkasta?*

JAAKKO (menee tarkastelemaan halkoja). Huonoja nuo ovat ja kovin tyhmiä lapsiksi, mutta parempien puutteessa saavat kelvata.

HANNA (katso ulos ikkunasta). Tuolla tulee kaksi kerjäläislasta, poika ja tyttö. Näyttää siltä, kuin he poikkeaisivat tänne.

JAAKKO. Heistähän saammekin lapset! Olkaamme nyt olevinamme aivan kuin isä ja äiti ja pitäkäämme heitä lapsinamme.

HANNA. *Mutta ovathan vanhempamme sanoaet, ettemme saa ilvehtiä kerjäläislapsille. He ovat Jumalan edessä —*

JAAKKO (keskeyttäen). Mehän vain vähän leikkimme. Sitäpaitsi annamme heille vitsaa vasta häätätilassa. Mutta he tulevat jo. Istu sinä tuonne rukiin ääreen, minä asetun tähän pöydän päähän.

MIKKO ja EEVA (astuvat sisään). Päivää!

JAAKKO ja HANNA. Jumal'antakoon!

MIKKO. Onko tämän talon nimi Hakala?

JAAKKO. Etkö sinä kotiasi tunne, poika? Tuo tänne isän puukko tuolta seinältä — ja sinä tyttö, vie äidillesi sakset tästä pöydältä.

MIKKO (hämmästyneenä). Ei meillä ole isää eikä äitiä.

EEVA (Mikolle). Mutta äiti sanoi, että setä ja tää ottaisivat meidät oikein omiksi lapsikseen ja olisivat isänämme ja äitinämme. Olisivatkohan nuo setä ja tää?

MIKKO (Eevalle). Sanoihan äiti myöskin, että setä on iso mies, ja tuo on noin pieni. Mutta ehkä on niinkuin luulet.

JAAKKO. Mitä siinä töllistelette, lapset! Kiltit lapset tottelevat aina vanhempiansa. (Mikko ja Eeva noudattavat Jaakon käskyä).

MIKKO (antaessaan puukon). Ei meillä ole vanhempia; ne ovat kuolleet.

JAAKKO. Mutta minä sanon teille, että me tässä olemme teidän vanhempanne. Tämä (osottaen Hannaa) on teidän äitinne ja minä itse olen isänne. Ellette tottele meitä, saatte vitsaa. — Ota luuta nurkasta, tyttö, ja ala lakaista lattiaa. Ja sinä, poika, kisko tuohta haloista virikkeiksi äidille. (Mikko ja Eeva tottelevat).

MIKKO (sivumennen Eevalle). Kovin pieniä setä ja tää sentään ovatkin. Lienevät jo vanhuuttaan kutistuneet.

HANNA. Elä sillä tavoin tuiski, tyttö — lakaise näin kuin äiti näyttää. (Otaa Eevalta luudan ja huihkaise pari kertaa huolimattomasti sekä antaa sen sitten hänelle takaisin).

MIKKO (itku kurkussa). En minä saa tuohta lähemmään näistä haloista, ne ovat kuusisia.

JAAKKO. Pitää saamasi, kun isä kerran käskee — muuten annan vitsaa.

MIKKO (itkien). Ei niistä lähde, ei havupuissa ole tuohta.

JAAKKO (Eevalle). Tuo tänne, vitsa luudastasi! Kyllä näytän, että tuohi lähtee.

HANNA (samoin Eevalle). Tottele heti, kun Jaak... isä käskee — muuten saat sinäkin samasta vitsasta!

EEVA (uhmaten). En vie! Ette saa syyttä lyödä veljeäni — lyökää ennen minua!

(Hanna sieppaa luudan Eevan kädestä, taittaa siitä oksan ja alkaa sillä piestä häntä. Jaakko ottaa luudan ja hutiä hankin Mikkoa. Isä ja äiti astuvat sisään.)

ISÄ. Jaakko, Hanna, mitä te teette! (Jaakko ja Hanna vetäytyvät säikähtyneinä syrjään.) Mitä ovat he tehneet? Miksi olette noin puetut?

ÄITI. Mitä olette te, vieraat, tehneet, kun meidän lapset teitä noin rankaisivat.

EEVA. Niin, kun veljeni ei saanut kuusesta lähtemään tuohta, niin isä ja äiti — — (Nyhkyyttää.)

MIKKO (Eevalle). Varmaan eivät nuo olleetkaan oikea setämme ja tätimme. Elä huoli itkeä, sisko!

ISÄ. Mitä, mitä tämä on? Olen monta päivää ollut matkalla. Kun sitten palaan kotiin, näen omien lapsieni syyttä pieksävän kahta vierasta lasta.

ÄITI (itkien). Taivaan enkelitkin itkevät meidän lapsien tähden. Voi minua!

HANNA (ujosti). Me vain leikimme isää ja äitiä —

ISÄ. Koska olette nähneet isän ja äidin tuolla tavalla kohtelevan teitä? — Vieraat, minkä rankaisuksen annan meidän lapsille tästä?

MIKKO ja EEVA. Antakaa heille anteeksi!

ÄITI. Mistä te, hyvät lapset, olette kotoisin?

MIKKO. Pohjanmaalta; etsimme setää ja tää, jotka äitimme kuoltua pitävät meistä huolta.

ISÄ. Torppari Heinos-vainajan lapsia?

MIKKO ja EEVA. Niin.

ÄITI (ihastuneina). Voi, kun ei teitä heti tuntenut. (Syleilee lapsia.) Terve tultuanne!

ISÄ (hankin syleillen). Jaakko ja Hanna, tervehtikää serkkujanne. Heitä saatte kiittää siitä, että nyt jääte rankaisematta. (Jaakko ja Hanna syleilevät serkkujansa.) Kas niin hyvät lapset tekevät! Aatto-ilta on jo huomenna. Tehkäämme se oikeaksi juhlahetkeksi, jolloin maassa on rauha ja ihmisillä hyvä tahto.

JAAKKO ja HANNA (serkuillensa). Annatthan meille todellakin anteeksi, hyvät serkut?

MIKKO ja EEVA. Kaikki on unohdettu.

ISÄ (äidille). Saimme todellakin hauskoja ja herttaisia jouluvieraita.

KOSKEN ERKKI.

SYDÄMEN TODISTUS.

Rouva Hemmi kulki kadulla tyttärensä Lainan kanssa taluttaen toisella kädellään pientä Rattoa. Laina huomasi silloin erään tytön, joka oli kaatunut kadulle ja itki siinä.

— Äiti, katso! huusi Laina, tuo tyttö voi jäädä hevosten jalkoihin.

Laina veti äitiään kädestä, niin että hänen täytyi tulla tytön luo.

— Mikä sinun nimesi on? kysyi rouva Hemmi ystävällisesti.

— Katri, vastasi tyttö nyhkiä.

— No nousepas sitten, Katri, ja mene kotiisi, että äitisi saa sinua vähän puhdistaa.

— Ei minulla ole äitiä.

— Onhan isä sitten?

— Ei minulla ole isääkään.

— Mistä sinä sitten olet? kysyi Laina, joka näytti pelästyneeltä.

Katri nousi ja aikoi itkien mennä.

— Minne sinä lähdet? kysyi rouva Hemmi.

— Minä menen pois.

— Kotiisiko?

— Ei, vaan pois kokonaan.

— Mutta eihän kukaan voi mennä pois kokonaan.

— Äiti, huudahti Laina, Katri tulkoon meille!

— Vaiti, lapseni, vaiti!

Mutta Laina ei asettunut.

— Hänellä ei ole isää, ei äitiä eikä kotia . . . rakas, kultainen äiti, anna hänen tulla meille!

Lainan hellä ääni hiveli niin suloisesti onnetoman Katrin sydäntä, että hän alkoi itkeä entistä kovemmin.

— Hyvä Jumala, mitä tälle lapselle on tehtävä, hätäili rouva Hemmi.

— Hän tulee meille, vastasi Laina.

Ja Katri sai tulla Lainan kotiin. Hetkisen kulluttua hän oli jo siellä pestynä ja puhtaana Lainan vaatteisiin puettuna. Mutta hän liikkui arkamielisenä. Hän ei tiennyt, näkikö hän unta, vai oliko kaikki aivan totta, nämä suuret valoisat huoneet, kauniit vaatteet ja runsas ruoka.

— Älä ole peloissasi, puheli Laina hänelle.

Sinä saat olla aina täällä. Et tarvitse koskaan itkeä etkä väristä, eikä sinulla enää ole milloinkaan nälkää. Me leikimme yhdessä. Sinä saat toisen nukkeni, sievemmän, jolla on molemmat käsivarret tallella.

— Voi, ei! Minä pelkään näkeväni unta.

— Kyllä sinä totut. Äiti on hyvä. Ja sinäkin saat hänet äidiksesi. Isäkin on hyvä. Mutta hän on taivaassa Jumalan luona. Katso tuota kuvaa! Siinä isä katselee meitä lempeästi. Hän rakastaa pieniä lapsia.

Katri ei ymmärtänyt. Hän katseli taivasta ja seinällä olevan miehenkuvan kirkasta katsetta, joka tarkasteli häntä.

— Kuva on sinun näköisesi, sanoi Katri.

— Niin sanovat kaikki. Mutta miksi sinä noin pelkää? Tuossa tulee äiti.

— Kas niin, Katriseni, sanoi rouva Hemmi. Tahdotko olla nöyrä, tottelevainen ja hyvä tyttö?

— Tahdon, tahdon, vastasi Katri ja lankesi ehdottomasti polvilleen.

Rouva Hemmi nosti hänet ylös ja siveli hänen ahavoituneita poskia.

— Sinä jäät tänne, lausui hän pelonsekaisella hellyydellä ja poistui huoneesta yhtä pian kuin oli tullutkin.

Katri luuli edelleenkin unta näkevänsä. Laina toi hänelle nukkensa ja pakotti hänet ottamaan niistä toisen.

— Tämä on Tuuti-Liisa. Sillä on posliiniset kasvot, joita voi pestä. Sinä saat sen. Minä pidän Sirkan. Sillä on vain yksi käsivarsi. Mutta eihän sitä näe, kun se makaa sängyssä. Minulla on myöskin pallo, mylly ja kuvakirjoja, puheli Laina

ja kantoi kaikki kalleutensa Katrin eteen. Mutta Katri ei niihin oikein uskaltanut koskea. Hän katsoi oveen, josta rouva Hemmi oli mennyt.

Lainan äiti tuli pian takaisin, kattoi pöydän ja kantoi siihen voileipiä sekä maitoa kolmelle hengelle. Katrin täytyi syödä kolmantena, ja mielellään hän sen tekikin.

Sitten tuli maatamenon aika. Laina meni pie-
neen sänkyynsä. Katrille oli tehty vuode sohvaan. Hän makasi siinä lumivalkoisilla alusilla, hän, äs-
keinen kadun kurja lapsi.

— Hyvää yötä, rakas äiti! sanoi Laina.

Äiti kumartui vuoteen yli ja syleili häntä hel-
lästi. Katri tunsu sydämensä ankarasti sykkivän. Saisiko hän yhtä rakkaan hyväilyn?

Rouva Hemmi
katsahti sohvaan
ja vavahti hiukan.
Näytti kuin hän
olisi epäröinyt.
Pieni Katri ei us-
kaltanut hengit-
tääkään.

— Hyvää yötä,
Katri! sanoi äkkiä
Lainan äiti ja ku-
martui sohvan yli.
Katri ja hän kier-
sivät kädet tois-
tensa kaulaan. —

Rouva Hemmi
poistui. Hän miet-
ti Katrin kohtaloa
ja häntä pelotti.
Laina oli hänen
ainoa lapsensa,
jota hän rakasti
sanomattomasti.
Äiti soi kernaasti
tyttärelleen leik-
kitoverin ja sis-
kon. Sellaista hän
oli toivonutkin.
Mutta tämä on

tuntematon kulkurilapsi. Ei kukaan voi sanoa,
mistä hän on, millaisesta kodista, ja millaisen kyl-
vön hän on sydämeensä saanut. Jos hänestä tu-
leekin huono seuralainen rakkaalle Lainalle? Kuka
tietää, vaikkapa hänet pianikin pitää rikosten täh-
den karkoittaa pois . . . Ajatellessaan näitä asioita
rouva Hemmi melkein katui hyväntahtoisuuttaan
ja tuli siihen päätökseen, että on parasta poistaa
outo lapsi kotoa pikemmin liian aikaiseen kuin
liian myöhään. Mutta voisiko hän sitä tehdä?
Tuo turvaton ja avuton tyttö oli turvautunut hä-
neen lapsen luottamuksella. Kuinka voisi ajaa
ulos hänet, jota on hellästi lapsenaan syleillyt?

Rouva Hemmi oli levoton koko yön. Aamulla
hän meni tyttöjen huoneeseen.

— Nouskaa jo, unikeot! lausui hän heille.

— Hyvää huomenta, äiti! huusi Laina.

— Hyvää huomenta! huusi Katrikin uskalta-
matta kuitenkaan lausua sanaa „äiti“.

— Huomenta, huomenta, tyttöseni, vastasi rouva.
Ratto jo hypistelee teidän nukkejanne ja Kaarlo eno
odottaa meitä katsomaan hänen „poikaansa“. Pu-
keutukaa nyt pian, minä odotan puutarhassa.

Kaarlo setä oli taidemaalari. Hänellä oli asun-
tonsa ja maalaus-atelierinsa puutarhan toisella
puolella. Sen edustalla oli paljon kukkia ja pari
kirsikkapuuta, joissa ei kuitenkaan enää ollut
marjoja. Linnut olivat ne syöneet putipuhtaiksi.
Kaarlo setä rakasti lintuja. Hän murensi niille
joka aamu ranskan leivän, mutta jouluaamuna
hän jakoi niille oikein suuren joulukakun.

Kun tytöt tulivat puutarhaan, näkivät he tai-
teilijan valkotukkaisen pään pistävän akkunasta
ulos. Linnut lentelivät hänen ympärilleen ja nok-
kivat nisumuruja.

Laina juoksi heti
akkunan luo ja
hyppäsi sen alla
olevalle puutar-
harahille. Kaarlo
setä ojensi hänelle
kätensä ja tem-
pasi hänet akku-
nasta sisään.

— Laina on
pieni villikissa, sa-
noi rouva Hemmi
tarttuen Katrin
käteen. Me em-
me seuraa häntä.
vaan menemme
ovesta.

Taiteilija oli
ovella vastassa,
tervehti rouvaa,
nosti Katrin leu-
kaa ylöspäin ja
johti sitten vie-
raansa atelieriin
„poikaa“ katso-
maan. Katri sitä
edeltäpäin hiukan
pelkäsi; sillä pojat

olivat olleet hänelle kadulla pahoja. Mutta sisään
tultuaan hämmästyi hän nähdessään pojan taitei-
lijän kankaalla. Sen puku oli repaleinen, pienet
jalat paljaat, käsi puoleksi ojennettuna almu ano-
maan, silmissä luottavan rukoileva ilme. Kasvot
olivat kauniit, mutta sanomattoman surulliset.

Katri katseli kuvaa kauan eikä voinut hillitä
itseään, vaan purskahti kiivaaseen itkuun.

— Miksi itket? kysyi rouva.

— Pieni poika on niin onneton, ja minulla on
niin hyvät päivät . . .

Taidemaalari riemuitsi. Sellainen tunnus oli
hänestä paras, mitä saattoi toivoa. Rouva Hemmi-
kin heltyi.

— Minun rakas pikku Katrini! Sydämesi hellä
rakkaus on vakuutuksena siitä, että saan sinusta
kelpo tyttären. Sinua en koskaan laske lutani.

— Hän on minun oma siskoni, lausui Laina
ja syleili Katriä innokkaasti.

(CORNELIA LEVETZOVIN MUKAAN.)

HÖMÖTIAINEN.

Kirjottanut ja kuvittanut K. E. KIVIRIKKO.

1.

Kun syksyn kylmät viimat rupeavat ennustamaan talven tuloa ja lakastuvan kasvikunnan mukana hyönteisetkin kuolevat tai vetäytyvät piilopaikkoihinsa herätäkseen vasta seuraavana keväänä uuteen eloon, alkavat meillä kesää viettäneet muuttolinnut hommata lähtöä etelän lämpimpiin maihin. Joko muuttavat ne kaikessa

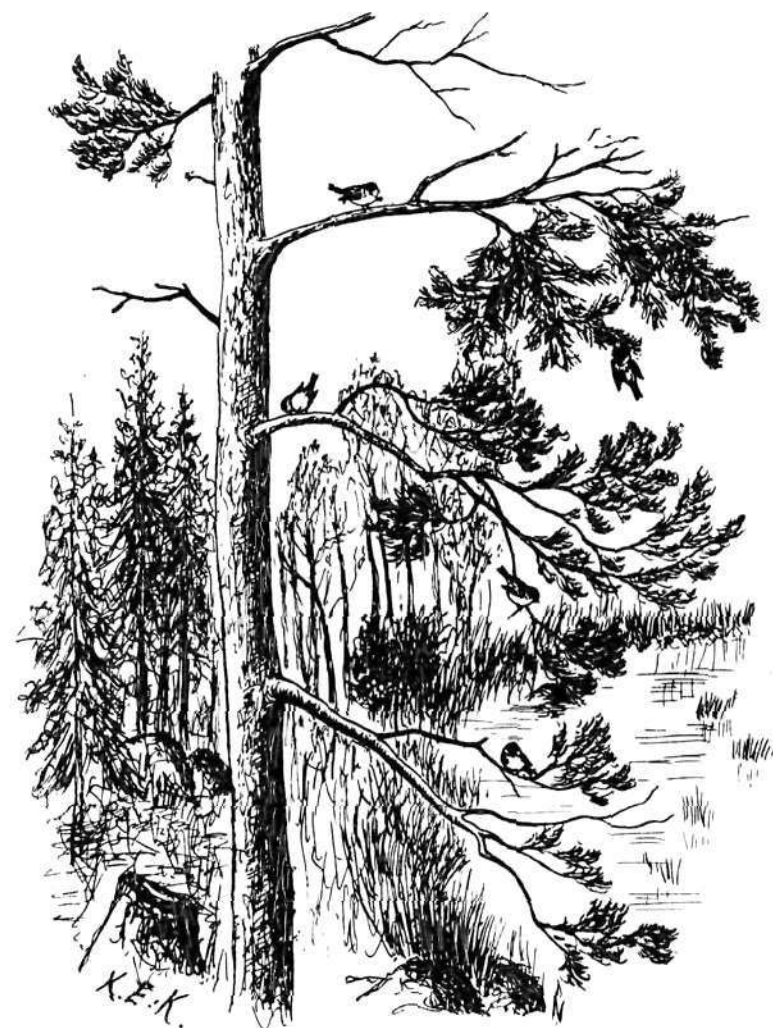
ja koteloida. Ruuan etsintä ei suo sille hetkeksi-kään rauhaa. Levottomana hyppii se puusta puuhun, oksalta toiselle, riippuu siinä jaloistaan selkäpuoli alaspäin, kurkistaa pyrstö pystyssä johonkin koloon, häviää hetkeksi männyn oksaan, heittäytyy alas maahan tai katajapensaaseen, ja yhtäkkiä ilmestyy se sammalmättäälle vieresi. Hömötiainen oppii kyllä pian tuntemaan noista levottomista liikkeistä, mutta pukukin on silmäänpistävä. Sen pikimusta päälaki erottuu hyvin selvään vaaleanharmaata selkäpuolta sekä valkeita poskia ja vatsapuolta vastaan. Ja kun kerrankaan olet nähnyt tuon perin yleisen linnun, tunnet sen heti toisten nähdessäsi. Hieno vihellys muuten niin hiljaisessa metsässä on kaikille tiaislajeille, hippiäiselle ja puukiipijälle ominainen, ja sen kuultuasi tiedät, että tiaisparvi on kiertomatalle. Mutta „tiitji-tää“ tai „tiitji-tää, tää, tää“ ilmaisee heti, että hömötiainenkin on seurassa.

Hämärän tullen etsii hömötiainen tiheään kuusen nukkumapaikakseen. Suojellakseen itseään kylmältä pörristää se höyhenensä hyvin koholle, vetää kokoon kaulansa, piiloittaa päänsä poveen, ja vuoroon toiselle vuoroon toiselle jalalle nojaten nukkuu se siinä pienen höyhenpallon näköisenä pitkän talvivyön, kunnes päivän koitteessa nuo ainaiset ruokahuolet jälleen alkavat. Monet hömötiaiset joutuvat talven aikana pöllöjen saaliiksi, toisia kuolee pakkasessa, mutta osa säilyy elossa kevääseen, tullen silloin uuden polven kartuttajiksi.

2.

Kevätaurinko luo lämmöllään taas uutta eloa luontoon. Lumi sulaa, kasvit kohottavat lehtensä ja kukkansa kosteasta maasta, puiden ja pensaiden silmut turpoavat, hyönteiset heräävät horrostilastaan tai uudesti syntyneinä ryömivät esiin kotelostaan. Muuttolinnutkin alkavat jälleen saapua pitkältä matkaltaan. Silloin valitsee myös

hömötiainen itselleen oman puolison ryhtyäkseen jo varhain pesän rakennushommiin. Jonkun alavan sekametsän, jossa on lahoja lepän kantoja, valitsevat ne asuinpaikakseen, ja pitemmät kiertomatkat lopetetaan. Kaikki kannot tarkastetaan, joka paikkaa koputetaan, ja kun sopiva laho-kanto löydetään, päätetään pesä siihen rakentaa. Siinä sitä sitten on työtä, se ei ole päivässä eikä parissa valmis.

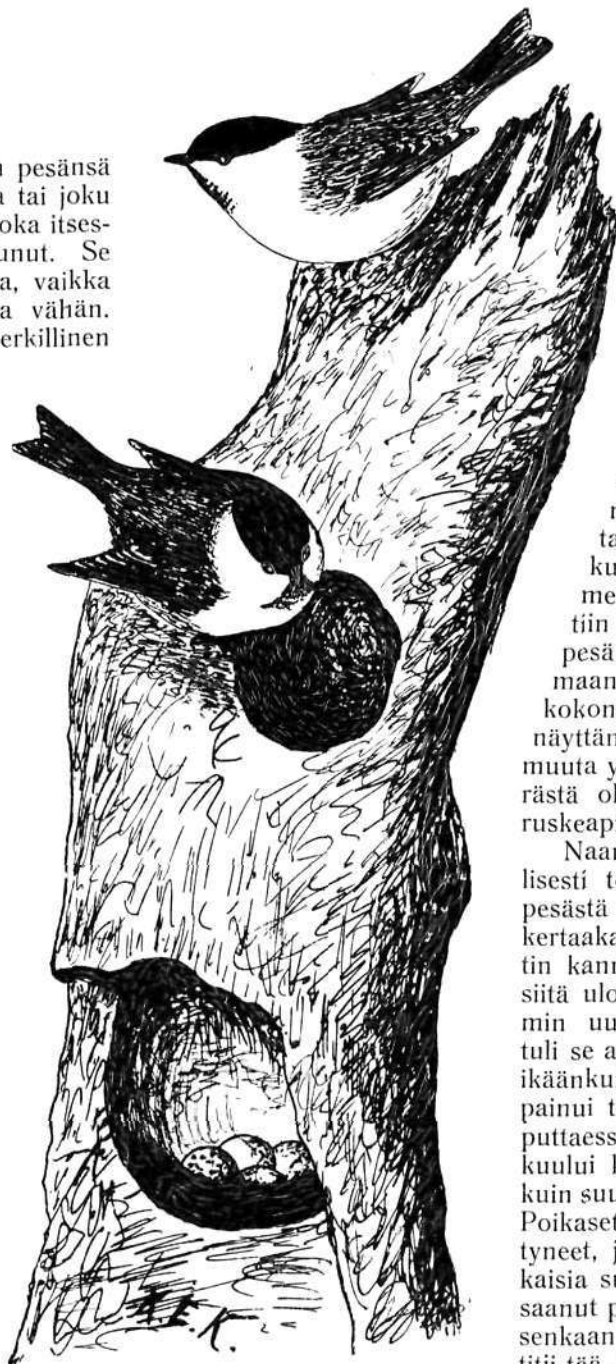

hiljaisuudessa yksitellen tai suuriksi parviksi kerääntyneinä. Päivä päivältä häviävät monet tutut linnut näkyvistämme, ja jällelle jää vain muutamia, joita talven pakkasen ei näy säikyttävän.

Näiden karaistujen lajien joukossa on myös hömötiainen. Hippiäisen, puukiipijän ja muiden tiaislajien seurassa kiertää se metsiä kovimmin pakkastalvina etsien kaarnan halkeamiin ja puunkoloihin kätkeytyneitä hyönteisiä tai niiden munia

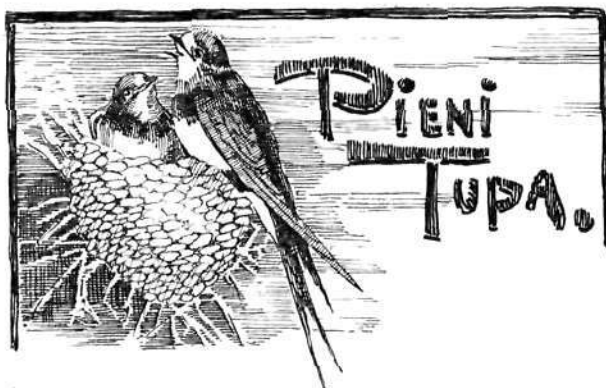
Harvoin tekee hömötiainen pesänsä valmiiseen koloon, jonka tikka tai joku muu lintu on kaivertanut tai joka itses- tään lahoomalla on muodostunut. Se on eheään runkoon hakattava, vaikka nokka onkin pieni ja voimia vähän. Tuo nokka, sekös vasta on merkillinen osa! Ei ole kuin muutaman millimetrin pituinen ja pari mm paksu, mutta suippokär- kinen ja kova kuin luu. Sillä tuo pieni lintu irroittaa muru- sen toisensa perästä tunkeu- tuen vähitellen syvälle puun sisään, johon naaras munii useampia munia ja jossa sitten pojat syntyvät.

Muistuu tässä mieleeni hömötiaisen pesänteko, jota itse olin tilaisuudessa tarkas- taa. Puolentoista metrin kor- kuisen ja tuskin kymmentä cm paksunnan lepän kannon olivat pesäpaikakseen valin- neet. Jouduin paikalle juuri silloin, kun koko homma vasta oli alulla. Puun kyl- jessä riippui tiainen koputtaen ahkeraan ja väännellen pää- tään sinne tänne. Kannon päässä istui toinen äänettä- mänä tarkastellen. Hetkeksi lensi tuo pieni koputtaja pois, mutta toinen oli heti valmis jatkamaan. Kannossa oli vasta pieni kolo, kun kävin tarkas- tamassa heidän työtään. Parin päivän perästä oli se jo paljon syvempi, mutta monta päivää meni vielä ennenkun se saa- tiin valmiiksi. Pienestä, mel- keinpä kymmenen pennin ko- koisesta reiästä, jossa selvästi

saattoi erottaa terä- vän nokan jäljet ikäänkuin rotta olisi sitä jyrsynyt, johti alaspäin kaartuva käytävä noin 15 cm syvällä olevaan laa- jennukseen. Sinne alettiin nyt kerätä pehmitteitä munia var- ten. Se tapahtui siten, että molemmat linnut nokallaan riistoivat ka- tajan kyljestä kesivää kuorta, jota sitten peh- meäksi pureksittuna aljet- tiin lastu lastulta kantaa pesäkoloon. Ja tuohon hom- maan oli niiden huomio niin kokonaan kiintynyt, etteivät näyttäneet huomaavan mitään muuta ympärillään. Viikon pe- rästä oli pesässä 7 valkoista, ruskeapilkkuista munaa.

Naaras hautoi sitten uskol- lisesti toista viikkoa, poistuen pesästä koko aikana tuskin kertaakaan. Kun kerran kopu- tin kannon kylkeen, lensi lintu siitä ulos, mutta kun myöhem- min uudistin saman tempun, tuli se aukolle kurkistamaan, ja ikäänkuin tuntien häiritsijänsä painui takaisin pesäänsä. Ko- puttaessani vielä senkin jälkeen kuului kannosta käheä, ikään- kuin suuttumusta osottava ääni. Poikaset olivat vastikään syn- tyneet, ja noita rakkaita pienoi- kaisia suojellessa ei lintua enää saanut pesästä lähtemään urok- senkaan varoittava "tiitji-tää, titji-tää, tää, tää".

Yhdessä sen laittoivat
meille naapuruksin.
Kortta monta taittoivat
sulokuikutuksin.

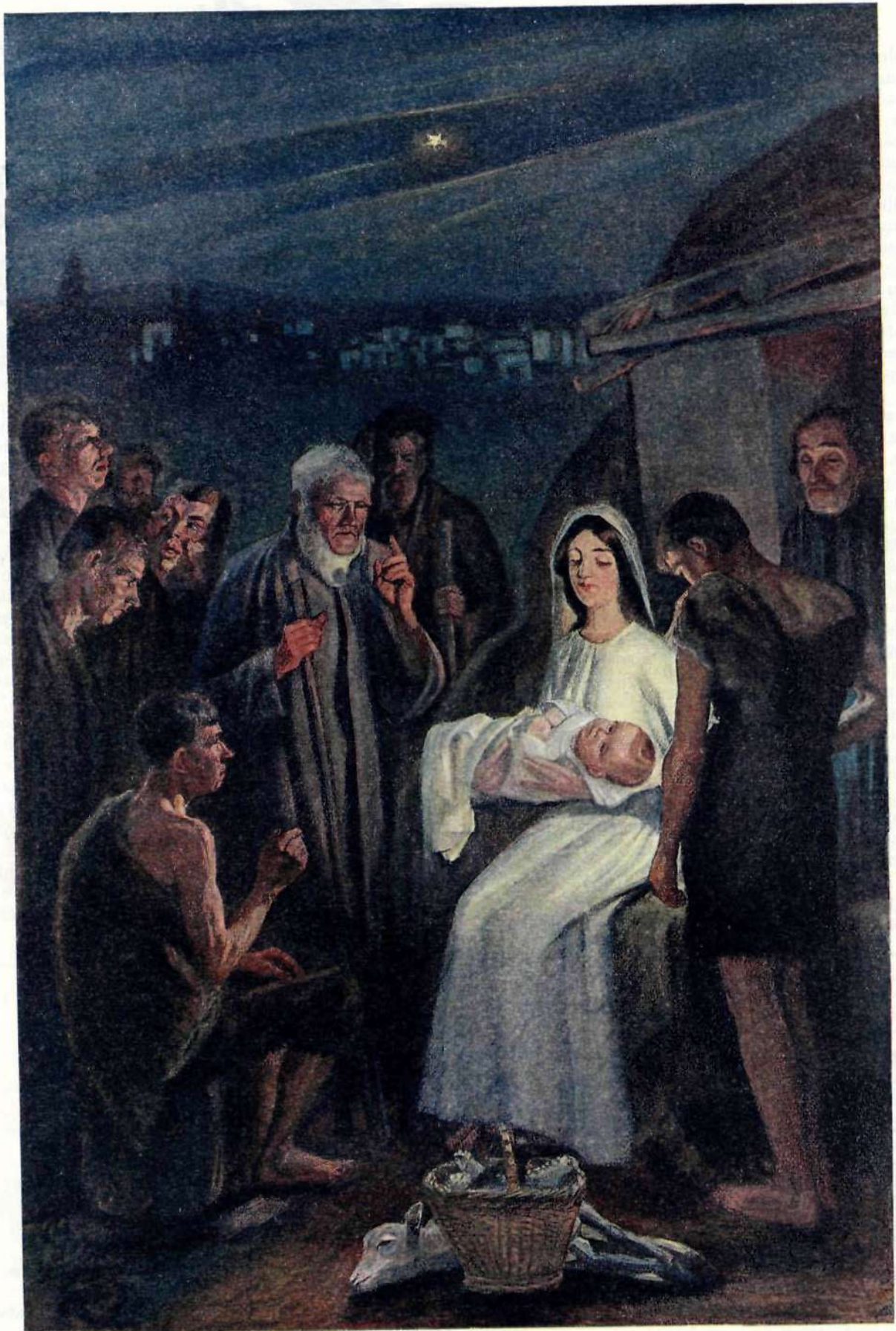
Paantiin heinät, höyhenet
pesän pehmoisiksi,
saatiin sievät vuotehet,
seinät suojaisiksi.

Hukeilla maailman
käypi kylmät tuulet.
Niiden tähän tupahan
löytävänkö luulet?

Kotiansa puolustaa
isä urhomielä.
Ilon ylimmillen saa
liukas laulukielä.

Suuri, suuri salaisuus
emon rinnan alla.
Joka kevät yhtä uus,
yhtä piilosalla.

Sääskeltä sen kuulla sain,
mutta enpä kieli.
Haudo, haudo tyyynnä vain
lintu salamieli! I. P.

Paimenet Jeesuslapsen luona. J. TUHKASEN maalaaman alttaritaulun jäljennös.

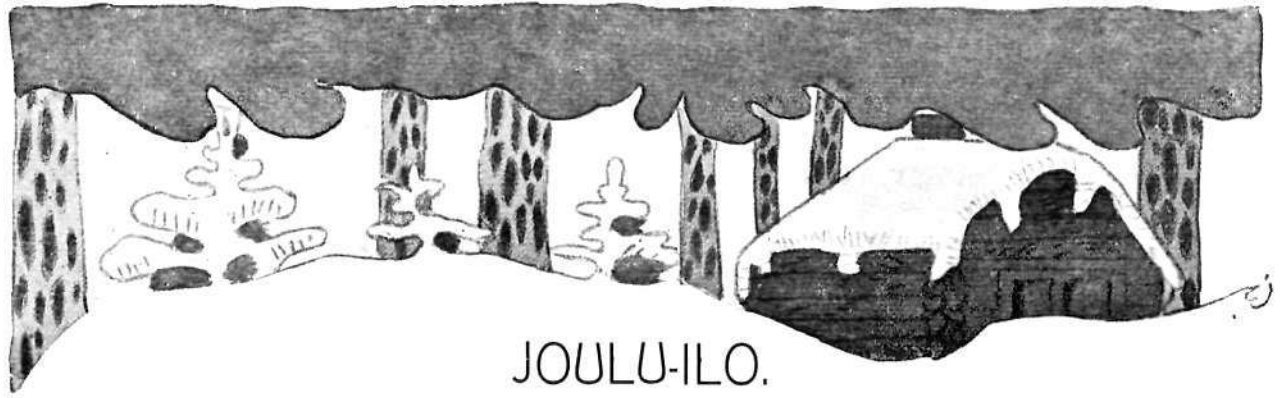
ME TUOMME JOULUN KOTIHIN.

*Käy talven viima vastahan,
on hämärissä salo,
vaan tuolta kodin ikkunan
jo tuikkaa armas valo.*

*Me tuomme täältä tupahan
näin sorjaa salon lasta.
Sen oksan alla vihannan
soi sävel metsolasta.*

*Me tuomme riemun tupahan,
se täyttää lasten povet.
Jo riennä veikko vastahan
ja avaa meille ovet!*

*Me tuomme joulun kotihin,
me tuomme juhlamieltä.
Pois kyynel synkän surunkin
Nyt haihtuu riemun tieltä.*

JOULU-ILO.

Enkeli sanoi paimenille: «Älkää peljätkö; sillä katso minä ilmoitan teille suuren ilon, joka on tuleva kaikelle kansalle.» Luuk. 2: 10.

«Miksi sinä, mummo, olet tänä iltana niin iloinen?» kysyi kuusi vuotias Paavo. Mummo hyräili vain, käveli edestakaisin pikku pirttinsä lattialla, kunnes vastasi: «Siksi että nyt on minun parhaan ystäväni syntymäpäivä.» Harvoin oli Paavo nähnyt mummon näin viehättävän iloisena. Askaareet kävivät rivakasti häneltä ja laulun hyrinää alati kuului, niin että olisi luullut tuota seitsemänkymmen-vuotiasta nuoreksi tytöksi. Pata porisi pankolla. Talikynttilät olivat valmiit sytytettäväksi. Ne sytytettiin. Mummo pani lasit nenälleen, käski Paavon istumaan ja rupesi veisamaan. Äänensä tosin värisi, mutta reippaasti sanat soivat. «Nyt ilovirttä veisatkaam', yhdessä äänin laulakaam'» — —

Kun mummo vähän pysähtyi, kysäsi Paavo: «Kuka on mummon paras ystävä, jonka syntymäpäivä nyt on?» Siihen vastasi mummo ensin laulamalla: «Ah Jeesuksen, sun puoleesi, nyt ylenän mä mieleni, rakas lapsukainen, sä yksin voit mua lohduttaa, kaunis armahainen.» — «Siinä kuulit hänen nimensä. Jeesus on mummon paras ystävä. Hänen syntymäpäivänsä on nyt. Nyt on joulu.» Paavokin nyt hymyili iloisesti, olihan hän jo ennenkin kuullut puhuttavan sekä Jeesuksesta että joulusta, mutta kuitenkin oli hänelle uutta se, että nyt oli joulu ja että Jeesus oli mummon paras ystävä.

«Kerro minulle, mummo, miten Jeesus on sinun paras ystäväsi!» — Mummo kohensi uunia, laski lasit pöydän kulmalle, pyyhkäisi kädellään jotain poskeltansa ja alkoi: «Olin nuori niinkuin sinäkin. Minulla oli isä ja äiti, veljiä ja sisaria. En ollut orpo, kuten sinä. Nämä omaiset olivat parhaimmat ystäväni.» — «Eikö Jeesus?» kysäsi Paavo. — «Ei vielä», vastasi mummo. «Tulin aikuiseksi. Isäsi isä toi minut tähän salomökkiin. Juhannukselta hän rupesi tätä tekemään. Pyhäinpäivänä tähän muuttimme. Vietimme onnellisen joulun täällä. Isoisäsi oli silloin paras ystäväni.» — «Eikö Jeesus?» kysäsi poika jälleen. — «Ei vielä», vastasi muori. «Tuli ankara nälkätalvi. Isoisä tuli kotiin, toi suuren kantamuksen viljaa. Sitä riitti moneksi viikoksi petäjäiseen sekottaa. Mutta Jumala

korjasi vaarin kohta. Isäsi, ainoa lapseni, oli silloin seitsemän vuoden vanha. Tuli jälleen joulu. Tuuli vinkui. Pakkanen paukkui. Ei ollut kuin puunkuorta huuhmaressa. Sitä pureksi isäsi sinä jouluilтана. Tunsin olevani yksin ja turvaton. Mutta silloin kirkkaus valaisi sydämeni, ja minä kuulin ensi kerran ihmeellisen äänen: «Älä pelkää, minä olen sinun kanssasi.» — «Kuka niin sanoi?» kysäsi Paavo. — «Se oli Jeesuksen ääni, joka taivaan Isän joululahjana mummolle tämän sanoi. Ja nyt kuulehan. Mummo on sen jälkeen paljon kärsinyt. Kärsinyt puutetta ja murhetta, etenkin taas siitä asti, kun isäsi tukkilautalta veteen suistui. Mutta mummolla on ollut aina hyvä olla, sillä Jeesus on mummon paras ystävä. Hän on mummoa aivan lähellä. Hän ei jätä minua yksin. Hän on rikas, kun hän on Jumalan oma poika. Hän rakastaa mummoa niin, että antaa kaiken rikkautensa mummolle. Ja tänä iltana, kun on Jeesuksen syntymäpäivä, on mummolla niin hyvä olla, että riemu rinnan täyttää.»

«Onko Jeesus Paavonkin ystävä?» kysyi poika. — «On lapseni. Ja ole sinäkin aina hänen ystävänsä. Jeesus on yhteinen ystävämmä. Siksi pä nyt yhdessä iloitkaamme.»

Mummo silitti pojan päätä, aukaisi nurkassa olevan arkun ja antoi sieltä kauniin vehnäskakun sanoen: «Tässä on sinulle pieni joululahja.» Hosta loistivat pojan silmät. «Kiitos, mummo», kuului kohta. Pian olivat töllin talikynttilät palaneet loppuun. Mummo luki vielä kohdan virsikirjasta, siunasi lapsensa lapsen ja itsensä. He nukuivat taivaan rauha sydämessään. Tähdet kuiskivat heille hyvää yötä ja taivaan enkelit veisasivat ilovirttä Herran istuimen ympärillä. Eikä Paavo enää koskaan tarvinnut kysyä, miksi mummo jouluilтана oli niin iloinen. Mummon ilo oli tullut Paavon omaksi iloksi, mummon paras ystävä Paavonkin parhaaksi ystäväksi. — Tulokoon Jeesus tänä Jouluna kaikkein Suomen lasten parhaaksi ystäväksi. Silloin soivat meillä tuhansista suista ilovirret, joihin taivaan enkelit sydämestään yhtyvät.

A. V. K.

JOULUAAMUNA.

Kutsuvina kellot kaikaa,
joulu kellot armaat nuo.
Juhlallisna aamu raikaa
julistaen tiedon tuon:
nyt on suuri kuningas
syntynyt niin armias.

Katso, kirkko kynttilöineen,
välkkyvine valoineen,
aamu armas tähtivöineen,
tuikkavine tulineen
meitä Herran huoneesen
johtaa luokse Jesuksen.

Sinne käymme nöyriin mielin
siunauksen seimelle,
hartain sydämin ja kielin
yhdessä me kiitämme
ylhäisintä ystävää,
pelastajaa pyhimpää.

K. K.

ONNI.

□□
Aiti», sanoi Alma Lund, «tahtoisin
olla oikein onnellinen».
«Kukapa ei sitä tahtois»,
vastasi äiti hymyillen.

«Tahtoisin olla rikas ja kaunis.
Minulla pitäisi olla kalliit vaatteet ja
hyvää ruokaa joka päivä. En tahtois
tehdä työtä, vaan muuta mikä huvit-
taisi, ja — sitten tahtoisin vielä olla
17-vuotias.»

Äiti naurahti. «Ja minkätähden jo
17-vuotias?»

«Silloin minua kutsuttaisiin neidik-
si, minulla olisi pitkät hameet, ja
minä saisin tehdä mitä haluaisin.»

«Olet 12-vuotiseksi kovin lapselli-
nen», sanoi äiti vähän huolissaan.
Minusta on yhdentekevää, miksi ih-
miset minua kutsuvat, kunhan vain
ovat ystävällisiä. Lyhyet hameet taas ovat paljon
mukavammat kuin pitkät; niitä ei tarvitse kannatel-
la, eivätkä ne kulu niin pian.»

«Se on totta se», sanoi Alma, «sitä en tullut ajatel-
leeksi.»

«Ja sitten, lapsi kulta, luuletko, että 17-vuotias
aina saa tehdä mitä haluaa? Täytyyhän veljesi
Valfridin olla aamusta iltaan kirjainsa ääressä. Eikä
hän lupaa kysymättä saa tehdä pitempiä hiihtomat-
kojakaan. Ja Siiri-sisko sitten! Hän on jo täyttä-
nyt 20 vuotta, ja yhtä kaikki tekee hän konttoris-
saan työtä koko päivän; väsyneenä, väliin oikein kal-
peana hän iltasin sieltä palaa kotiin.»

«Taitaa ollakin parempi olla vain 12-vuotias»,
sanoi Alma, «eihän sitten tule niin pian vanhaksi,
väsyneeksi, sokeaksi, harmaapäiseksi ja ties miksi.
Mutta, saahan toki toivoa itselleen rikkautta, hyvää
ruokaa ja hienoja vaatteita?»

«Saa kyllä», vastasi äiti vakavasti, «kun vain
muistaa, että rikkaus on lahja, josta meidän täytyy
tehdä tili Jumalalle ja omalletunnollemme. Hyvä
ruoka on kyllä hyvä asia. Mutta tapahtuuhan vä-
listä niin, että rikas mies istuu hienolla valkosella
pöytäliinalla, hopeakaluilla ja monenlaisella hyvällä
ruualla katetun pöydän ääressä, mutta ei voi nauttia
mitään; hänellä ei ole ruokahalua, tai hän saa kovia
kipuja, jos syö vaikka kuinkakin vähän. Huoli-
matta rikkaudesta ei hän ehkä saa nauttia muuta
kuin kauravelliä, muniä tai keitettyä maitoa.»

«Sehän on kauheata, äiti!» huudahti Alma. «Mutta
eikö Erkki-setä ole onnellinen? Hänellähän on suuri
maatila, hevosia, vaunuja, kauniit huoneet, ja hän
voi matkustaa ulkomaille joka vuosi?»

«Erkki-sedälläkin on vastuksensa, tuo kipeä jal-
kansa. Kun hänen aina on pakko pysyä paikallaan,
uun on hän käynyt kivulloseksi. Hänen täytyy joka

kesä matkustaa kylpylaitoksiin. Lapsena Erkkisetä toivoi tulevansa upseeriksi ja luuli, että jalka kyllä paraneisi. Mutta jalka ei parantunut, eikä hänestä niin muodoin voinutkaan upseeria tulla.»

«Setä raukka! Ja minä kun luulin, että kaikki rikkaat olivat onnellisia! Mutta Winterhjelmit, äiti? Heillähän on kaupungissa hirmuisen hienot huoneet, miespalvelija ja vielä neitsytkin, jolla on valkoinen pieni lakki päässään. Katrilla ja Lillillä on hienoimmat vaatteet koko koulussa.»

Surullisesti katsahti äiti Almaan. «Winterhjelmin vanhin poika karkasi keväällä Amerikkaan ja Katri...»

Alma punetui. «Äiti, minä tiedän... Katri... Katri oli varastanut — oikein varastanut koulussa. Koko luokkamme silloin itki, me häpesimme niin. Katri raukka! Lilli raukka! Heidät lähetettiin sitten sveitsiläiseen kouluun. Ei, Winterhjelmit eivät ole onnellisia. Huomaan sen nyt.»

«Kyllähän rikkaus itsessään on hyvä lahja. Sillä voi auttaa muita ja muodostaa omatkin olonsa hauskoiksi ja mukaviksi. Mutta rikkaus ei voi varjella surusta eikä huolista, ei sairaudesta eikä kuolemasta, ei synnistä eikä omantunnonvaivoista.»

«Mutta rikkaat eivät tarvitse tehdä työtä?» virkkoi Alma vähän epäillen.

Äiti hymyili. «Onkos työ sitten niin suuri onnettomuus?» kysyi hän lempeästi.

Alma mielti vähän aikaa. «On», sanoi hän, «minun mielestäni on ikävää lukea läksyjä, parsia sukkia tai kitkeä puutarhaa. Kaikki muu on ikävää paitsi — pikkuleipien leipominen ja kahvipöydän kattaminen, sillä silloin saa aina jotakin, ja lämmin leipä tuoksuaa niin hyvälle.»

«Sinä pikku laiskuri ja herkkusuu!» huudahti äiti. «Sinä et ole koskaan koettanut olla toimettona. Jos nyt voisitkin laiskotella kokonaisen kauniin kesäpäivän, niin saatpa nähdä, että täysi-ikäisenä käy työttömänä olo pitkäksi.»

«Luuletko niin, äiti?»

«Luulen kuin luulenkin. Tunnen ihmisiä, jotka eivät tee työtä. He ovat aina tyytymättömiä, väsyneitä, haluttomia ja hakevat vain huvituksia ajan kulukkeeksi.»

«Hm», sanoi Alma, «kun ajattelen asiaa, niin muistan Katri ja Lilli Winterhjelmin kerran sanoneen, että heillä loma-aikana on aina niin ikävä. Heidän ei tarvitsse parsia sukkia eikä kattaa pöytää. He kertoivat, että he silloin usein nukkuvat kahteentoista saakka, niin että päivä tuntuisi lyhyemmältä. Kun sattui sadesää, olivat he ihan epätoivossa, kun eivät koko päivää jaksaneet kertomuksiakaan lukea. En silloin ajatellut, että syy tällaiseen haluttomuuteen oli siinä, etteivät he tehneet työtä. Äiti kulta, olenpa minä puhunut paljon tyhmyyksiä tänään», sanoi Alma. «Sano, äiti, mikä sinun mielestäsi on onnea?»

2.

Äiti veti pikku tyttänsä luokseen, suuteli häntä ja sanoi lempeästi: «Ihmisillä on hyvin erilaiset käsitukset siitä, mitä onni on. Minun mielestäni on se ihminen onnellinen, joka on terve, hyvä ja toimielias, jolla on tyytyväinen luonne ja joka ajattelee enemmän muita kuin itseään.»

Alma mielti vähän aikaa. «Terve minä olen», sanoi hän sitten, «ja hyvä? — niin tahdon koettaa, koettaa olla oikein hyvä. Hyvät ihmiset ovat niin hauskoja, niinkuin esimerkiksi Anna-täti. Ja sitten toimielias! Olenko minä toimielias, äiti?»

«Olet. Sinä olet ahkera koulussa ja kotona olet pikku oikea käteni, kun Siiri sisko on poissa.»

«Mutta tyytyväinen luonne — eikö niin? Onko minulla sitä, äiti?»

Äiti nauroi. «En oikein tiedä. Olet toivonut rahoja, hyvää ruokaa, hienoja vaatteita ja vielä 17 vuoden ikääkin.»

«En enää ajattele niitä», sanoi Alma. Tavallisesti meillä on hyvää ruokaa ja seitsemäntoista vuotta täytän viiden vuoden perästä. Kyllähän minä soisin, että minulla olisi kauniimmat vaatteet ja paljon enemmän rahaa, mutta olen tyytyväinen siihen, mitä on — koetan olla tyytyväinen. Minä saan nyt 4 markkaa kuussa. Winterhjelmin työt saavat tosin 12 markkaa, mutta monella tovereistani ei ole kuin 1 markka, ja toisilla ei ole sitäkään. Ilma Heinollaakaan ei ole mitään, ja kuitenkin on hän iloisin tyttö koko luokalla. Olikos sitten vielä muuta?»

«Ajatella enemmän muita kuin itseään», vastasi äiti.

«Luulen, että minä ajattelen vain omaa itseäni. Mutta tahtoisitko, äiti, auttaa minua ajattelemaan muita?»

«Kernaasti!»

«Ja iskeä silmää, kun sattuu tilaisuus ilahuttaa tai auttaa muita?»

«Kyllä, tyttöseni.»

«Hyvä! Mutta, äiti, älä sano mitään Valfridille ja Tommolle, he vain nauraisivat. Tahdon auttaa heitä ja tehdä heidät onnellisiksi, mutta he eivät saa huomata mitään. He jo pitävät itseänsä herroina. Sitten on minulla Tessu ja Piiju! Ei ole vaikeata olla heille hyödyksi. Tessu on onnellinen, kun saa kuulla satuja, ja Piiju oikein loistaa ilosta, kun häntä keiussa kiikuttaa. Mutta isä ja äiti? Mitä voisoin tehdä teidän hyväksenne?»

Äiti vastasi: «Lapset valmistavat vanhemmilleen suurimman onnen käyttäytymällä hyvin ja seuraamalla vanhempiensa neuvoja. Jokaisessa kodissa sattuu sitäpaitse pienelle tytölle monen monta tilaisuutta olla heille iloksi ja avuksi.»

«Tiedän, mitä tarkoitat. En ole muistanut koota isän sanomalehtiä enkä tuoda hänen toiveleitaan, kun hän tulee kotiin. Tahdon tehdä parannuksen. — Ja nyt täytyy mennä pöytää kattamaan. Äiti! Tuotanko kellekään onnea, kun keitän kahvia ja kattan pöydän?»

«Jos teet sen hyvin, niin valmistat iloa isoille siskoillesi, ja saavathan Sohvi ja Kaisa sill'aikaa levähtää, lukea, kirjottaa tai ommella omiksi tarpeikseen.»

«Minä siis voin tehdä palvelustyötkin onnellisiksi!»

Alma kiiruhti askareilleen, niin että lyhyet hameet vain lehahtivat. Keittiössä hän hääri kahvipannuineen, kiiti sitten tuomaan kellarista kermaa ja ottamaan ruokasäiliöstä vehnäsiä. Koko ajan lauleskeli hän iloisia lauluja. Välistä hän löi vakavaa Tommoveljeään olkapäälle tai antoi Tessulle rusinan tai suuteli pikku Piijua. Suorittuaan hiuksensa juoksi hän ilmotamaan, että kahvi oli pöydässä.

Almalla oli hyvä ystävä, voudin Reetu. Tyttöset olivat samanikäisiä, ja yhdessä olivat he leikkineet siitä saakka, kun pysyivät istuallaan lattiamatolla. Reetu kävi kansakoulua ja Almalla oli kotiopettajatar. Alma opetti Reetulle saksalaisia sanoja ja Reetu opetti Almaa lypsämään. Yhdessä he tekivät puutarhatyötä, josta Alman äiti maksoi heille 10 penniä tunnilta. Yhdessä he parsivat sukkaa, kun Reetu oli saanut pikku veikkonsa nukkumaan. Kun Reetu pesi siskoilleen vaatteita, niin puuhasi Alma nukun pesua. Alma auttoi voudin vaimoa, kun tämä leipoi reikäleipiä ja Reetu opetteli silittämään ja pieniä leivoksia leipomaan kartanon keittiössä.

Nyt oli kesäloma, ja kun Alma oli jo pannut kaikki astiat paikoilleen, meni hän Reetun luo.

niin tuntee itsensä niin onnelliseksi», arveli Alma.

Reetu silitteli pikku veikon mekkoo, mutta ei virkanut sanaakaan. Hän ei oikein ymmärtänyt, mitä Alma tarkoitti. Viimein hän sanoi: «En tiedä, kuinka onnellinen olisinkaan, jos saisin tämän pojan nukkumaan. Porsas vinkuu nälissään tuolla lätissä, ja kun äiti tulee rannasta, niin suuttuu hän, jos se on saanut nähdä nälkää.»

«Kuule Reetu, minä tahdon tehdä sinut onnelliseksi. Anna tänne pikku Pietari niin hoidan minä häntä sillaikaa, kun sinä annat porsaalle ruokaa.»

«Tässä on», huudahti Reetu iloisena. «Hänet on äsken pesty, saat ottaa pelotta syliisi.»

Reetu juoksi navettaan päin ja Alma puhutteli pikku Pietaria. Tommo oli luvannut ottaa Alman pitkälle veneretkelle — Alma huokasi — niin armollinen ei Tommo usein ollut —, mutta ei auta, täytyy

Reetu istui portaalla pieni veljensä Pietari sylissänsä. Useita muita lapsia leikki siinä läheisyydessä.

«Tiedätkö mitä?» sanoi Alma istahtaen Reetun viereen. «Olen keksinyt jotain hauskaa.»

«Mitä?» kysyi Reetu uteliaana.

«Pitää ajatella muita enemmän kuin itseään», vastasi Alma. «Etkö tahdo tehdä samaa sinäkin?»

Reetu katseli pikku siskojaan, ensin yhtä sitten toista. «Minulla ei olekaan aikaa ajatella itseäni», vastasi hän vähän nolona. «Nämä lapset tarvitsevat aina jotain. Jos he huutavat, niin isä toruu, jos he koskettavat itseänsä, toruu äiti.»

«Mutta kun auttaa muita ja tuottaa heille iloa,

ajatella muita enemmän kuin itseään. Aivan oikein! Tuolla tulee jo Tommo.

«No, Alma, tule pian!»

«En voi, Tommo, en nyt juuri, minun täytyy auttaa Reetua». Itku pyrki kurkkuun nousemaan.

«Heitä poika nurmelle ja tule pois! Minä en odota.»

Hän meni. Alma nieli kyyneleensä. Tommo ei odota, sen hän kyllä tiesi! Mutta sitten hän taas koetti ajatella, että hän tällä tekisi Reetun, hänen äitinsä, vieläpä pikku porsaankin onnelliseksi. Hän hyräili hiljaa itsekseen, ja poika nukkui hänen syliinsä. Kun Reetu tuli takaisin, kantoi hän veljensä kehtoon ja sanoi Almalle: «Kiitos, Alma kulta! Nyt saan levähtää vähän ja sitten pesen astiat ja

panen puuroveden tulelle. Oi, kuinka hyvä onkaan, että tuo poika nukkui.»

Alma riensi rantaan. Tommo oli lähtenyt. Sydäntä kirveli.

4.

Reetu ja Alma keskustelivat sitten usein siitä, miten työskenteleminen muitten hyväksi tekee ihmisen onnelliseksi. Alma oli Reetua vilkkaampi ja sai hänet tavallisesti ajatuksiaan ja puuhiaan ymmärtämään. Reetulla oli niin paljon työtä, ett'ei hän ehtinyt juuri muuhun. Koulussa oli läksyt ja kotona lapset ja porsas. Mutta kun hänessä kerran oli herännyt ajatus, että oli hauskaa palvella muita, niin sai hän usein tilaisuutta auttaa ja ilahuttaa ihmisiä. Koulussa tarvitsi joskus pieni toveri hänen apuaan, kun läksy oli vaikea; joskus taas täytyi pe-

lastaa pienempiä kumppaneita suurempien poikien käsistä. Välistä hän sai sitoa riepua sormien ympäri, kun joku oli veistohuoneessa loukannut itsensä. Reetu ei oikein uskonut, että porsas ymmärtäisi olla pahoillaan, kun sitä potkittiin, mutta Alma vakuutti, että kyllä se sen ymmärtää yhtä hyvin, kuin Pietari ymmärsi, kun häntä lyötiin. Reetu lupasi tästedes olla kärsivällinen sekä poikaa että porsasta kohtaan. Vaikeata se kyllä oli. Molemmat kirkuivat vähimmästäkin syystä, molemmat pyrkivät karkuun, Pietari kehdestä ja porsas lätistä.

Alma oli puhunut hyvin vakuuttavasti Reetulle, mutta hänestä itsestään oli usein hyvinkin vaikeata ajatella muita enemmän kuin itseään. Hänestä tuntui kuin Valfrid ja Tommo aina muistaisivat vain itseään, pitäisivät huolta vain omasta mukavuudestaan ja omista huvituksistaan. Eivät he ollenkaan huomanneet niitä pieniä palveluksia, joita pikku Alma-sisko heille teki. Ne olivat heidän mielestään aivan luonnollisia. Mutta äiti eli muitten hyväksi, ja hän kyllä huomasi pikku tyttänsä pyrkimykset ja palkitsi häntä ystävällisin katsein.

«On niin hauskaa, kun äiti tietää, että koetan olla kiltti», sanoi Alma väliin. «Ikävää on ponnistaa voimiaan, jos ei kukaan sitä huomaa.»

Muutamana päivänä oli Alma käynyt naapurikylässä asioilla, ja palasi nyt sieltä kotiin.

«Äiti», huudahti hän. «ei taida olla yhtään päivää, jona ei voisi jotain toisen hyväksi tehdä.»

«Mitä nyt on tapahtunut?» kysyi äiti hymyillen.

«Se koskee Juntulan Liisua. Hän istui tien vieressä itkien sitä, ett'ei hän enää syksyllä pääsekään kansakouluun. Kaksi vuotta on hän koulua käynyt, ja nyt osaa hän isän mielestä kylliksi sekä lukea että kirjottaa. 'Onko isäsi sitten köyhä?' kysäsin. 'Ei suinkaan,' vastasi Liisu. 'Onhän meillä iso talo ja veljeni ansaitsevat jo työllensä'».

«Mennään isäsi luo asiasta puhumaan», sanoin minä. Mutta Liisu ei uskaltanut. Minä lähdin silloin yksin. Juntulan isäntä istui pellonpientareella ja lepuutti hevostaan. Rupesin puhumaan Liisusta. Ensimmäinen isäntä nauroi, sitten suuttui, mutta viimein kuitenkin

lupasi, että Liisu pääsee syksyllä kouluun. Eikö se ukko ollut kiltti! Minä juoksin Liisun luo ja kerroin asiasta, ja nyt hän on onnellinen.»

«Etkös sinä itse ole?» kysyi äiti.

«Olen. Sydän tuntuu nyt niin keveältä. Jahka tulen isoksi, rupean työskentelemään koko maailman hyväksi, kaikkien köyhäin, murheellisten, sairaitten, syntisten, hyljättyjen, vanhojen ja turvattomien hyväksi, — kaikkien niiden hyväksi, jotka tarvitsevat apua ja lohdutusta.

Reetu tahtoi mennä seminaariin, sitten kun häntä ei enää kotona tarvita. Hän sanoo, että hän kansakoulunopettajattarena saa tekemistä 30—40 lapsen kanssa joka vuosi. Hän rakastaisi noita lapsia, toimittaisi köyhille vaatteita ja kirjoja ja keittoruokaa. Sitten kävisi joka mökissä ja puhuttelisi äitejä, niinkuin hänen opettajansa nyt tekee. Eikö se ole jalo päämäärä, äiti?»

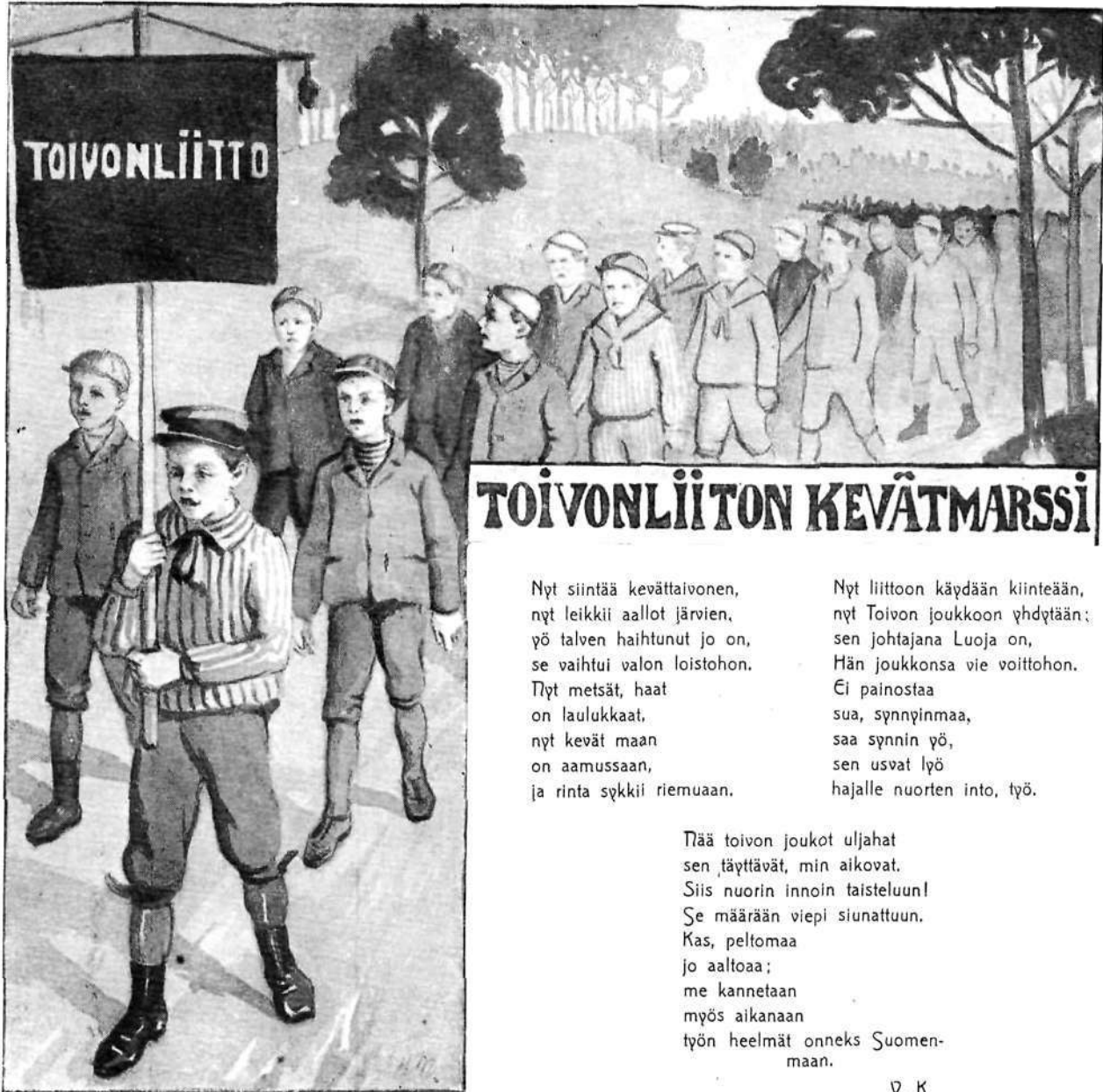
«On kyllä, rakas lapseni. Meidän täytyy koettaa auttaa, että Reetu pääsee seminaariin.»

Siiri-sisarella oli kuukauden aikaa vapautta toimistaan. Sen hän vietti kotoansa maalla. Ensimmäinen hän oli niin väsyksissä, ett'ei jaksanut muuta tehdä kuin riippumatossa loikoa ja lukea romaaneja tai silloin tällöin uida. Mutta sitten hän virkistyi, meni soutelemaan ja kävelemään ja otti osaa kodin askareihin niinkuin ennen vanhaan. Silloin hän myöskin näki nuoremman sisarensa puuhut.

«Alma on hyvin edistynyt sill'ainkaa kun olen ollut poissa kotoa», sanoi hän äidille. «Hän on niin kiltti ja ystävällinen.»

«Jumala siunatkoon pikku tyttöäni», vastasi äiti liikuttettuna. «Hän koettaa tulla onnelliseksi muiden onnea valvomalla.»

Maria.

TOIVONLIITON KEVÄTMARSSI

Nyt siintää kevättaivonen,
 nyt leikkii aallot järvien,
 yö talven haihtunut jo on,
 se vaihtui valon loistohon.
 Nyt metsät, haat
 on laulukkaat,
 nyt kevät maan
 on aamussaan,
 ja rinta sykkii riemuaan.

Nyt liittoon käydään kiinteään,
 nyt Toivon joukkoon yhdytään:
 sen johtajana Luoja on,
 Hän joukkonsa vie voittohon.
 Ei painostaa
 sua, synnyinmaa,
 saa synnin yö,
 sen usvat lyö
 hajalle nuorten into, työ.

Tää toivon joukot uljahat
 sen täyttävät, min aikovat.
 Siis nuorin innoin taisteluun!
 Se määrään viepi siunattuun.
 Kas, peltomaa
 jo aaltoaa;
 me kannetaan
 myös aikanaan
 työn heelmät onneks Suomen-
 maan.

V. K.

Marsaitahdissa säv. Otte Mattilainen.

mf Nyt siin-tää ke-vät-tai--vo-nen, Nyt leik-kii aal-lot jär-vi-en, Yö tal-ven pois-tu-nut jo on, Se vaih-tui va-lon

lois-to-hon. *mf* Nyt met-sät, haat on lau-luk-kaat, *f* Oi ke-vät maan on *piu f* aa-mus-saan Ja rin-ta syk-kii rie mu-aan. *ff*

PUUROKUPPI.

Henkilöt:

Lauri, poika.
Lempi, tyttö.
Musta } henkiä.
Valko }

Näyttämönä huone, jossa on joulukuusi, pöytä, kaappi ja kaksi ovea. — Lauri katselee kuusta.

LEMPI

(tulee, kainalossa paperiin kääritty kuppi).

Joulu saapui vuoden takaa.
Aika lahjoja on jakaa.
Täss' on lahja äidillen.
Arvannetko, Lauri, sen?
Vuoden kokosin ja säästin
pennit kaikki nyt mä päästin.
äidillemme ostin tän.
Mitä sulta saapi hän?

LEMPI.

Katso tätä!

(Ottaa vadin paperista ja näyttää.)

Aikeesi sä, Lauri, jätä!
Keksi jokin lahja muu,
josta äiti ilostuu.
Mutta minä lämpimällä
puurolla tän kupin täytän,
kun sen äidillemme näytän,
mieli riemastuvi hällä.

LAURI.

Mullakin on rahaa vähän.
Isä kylään lähteissä hän
mukaansa ne multa sai
äidilleni — muut en keksi —
kupin ostaa, iloiseksi
äiti siitä tulee kai.

LEMPI

(säikähtäen).

Ethän toki, veikko kulta!
Äitihän saa kupin multa.

LAURI.

Sulta?!

LAURI.

Mutta mulla, kuulit sen,
vati myös on kaunoinen.

LEMPI.

Kaksi lahjaa samanlaista?
Se ei ole sopivaista.

LAURI.

Sit' on isä tinkimässä.

LEMPI.

Minun kuppini on tässä.

LAURI.
 Aivan heti minä saan.
 LEMPI.
 Kaksko sitten annetaan?
 LAURI.
 Jollet omaas heitä pois . . .
 LEMPI
 (pilkalla)
 Minä? Sepä temppu ois!
 Kumpi ensin ehti ostaa?
 (Panee kuppinsa kaappiin ja poistuu).

MUSTA.
 Säre vähän!
 LAURI.
 (katsellen kuppia)
 Jos sais naarmun syntymähän . . .
 VALKO,
 (pieni kultakutri ilmestyy ovelle).
 MUSTA.
 Permantoon se rikki lyö!

LAURI
 (hänen jälkeensä katsoen, katkerasti).
 Voisin pilkkas sulle kostaa . . .
 (Menee kaapin luo, ottaa kupin).
 Tulis samanlaista kaksi,
 äiti katsois paremmaksi
 sen, min ensiks saanut on,
 toinen olis arvoton.
 (Huone pimenee).
 MUSTA.
 (hüipivä haamu, ilmestyy kuusen taa).
 LAURI.
 Soisin, että kuppi tämä
 olis rikkinäinen räjä,
 minun ehjä.

VALKO.
 Oi, se olis rosvontyö!
 LAURI.
 Lusikkaa en ainokaista
 puuroa ma tästä maista.
 VALKO.
 Tuo on alentavaa ähmää.
 LAURI.
 Voisinhan näin salakähmää
 kupin kestävyyttä koittaa.
 (Lyö vatia hiljalleen permantoon).
 MUSTA.
 Kellonas se kestää soittaa.

LAURI.

(lyö lujemmin).

Sepä vasta vahvaa lie.

MUSTA.

Lempi lahjaksi sen vie.

VALKO.

Muista, toisten riemu soma
hyvälle on onni oma.

(Askelia kuuluu, valo suurenee, haamut häviävät)

LAURI.

(piilottaa kupin ja katsoo ikkunasta),

Eipä isää vielä näy.

LEMPI.

(tulee vasemmalta).

Äiti läävässä nyt käy.
Kuppini siis voin nyt pestä,
äidin silmä sit' ei estä.

(Ottaa kupin.)

Puuroa on lämpimää
täynnä kohta kuppi tää.

(Menee).

LAURI.

Kun en tuota särkenyt!

(Menee sisarensa jälestä, mutta palaa pian juosten, painaa ovea ja tarkastelee avaimen reiästä).

Tänne sit' et kannan nyt!

MUSTA.

(ilmestyy)

Oikein, Lauri! Ällös päästä!

VALKO.

Sisartasi sääli, säästä!

LAURI.

(varansa pitäen).

Nyt se tulee!

LEMPI.

(oven takaa).

Ava ovi!

LAURI.

Tästä et sä käymään sovi!

LEMPI.

(koettaa tulla väkisin)

MUSTA.

Nyt se tulee, puuro-Lempi,
äidin omaa pikku hempi.

VALKO.

Lauri, kuule! Pois jo tule!
Kiusaajalle korvas sule!

LEMPI

(huutaa).

Mari, joudu avaamaan!

MUSTA.

Katsos itsepäistä vaan!
Nykäise ja kiinni lyö!

LAURI.

Siitä puuroa et syö!

(Tempaa oven äkkiä auki. Lempi kaatuu vatineen permannolle. Kuppi särkyä).

LEMPI

(kipeästi)

Voi, voi!

MUSTA

(ryntää ulos).

Hah hah hah haa!

LEMPI

(itkien kupin palasia kooten).

Lauri, tää on kauheaa.
Miksi, veljeni, sen teit?
Jouluilon kaiken veit.

VALKO.

Paha taasen voitti, voi!
Lauri ilon sille soi.

LEMPI.

Joulua ei meille tulle.

LAURI.

(on hämmästyksissään katsellut sisartaan. Isän ääni kuuluu ulkoa).

Isä toi jo kupin mulle!

(Menee).

LEMPI

(koettaa sovitella särkyneitä paloja yhteen).

Ehjää näist' ei kenkään saa.

VALKO.

Tahdon sentään koettaa.

LAURI.

(saapuu kuppi kädessä).

Ouko samanlainen? Sano!

VALKO.

Sisareltas anteeks ano!

LAURI

(hitaasti läheten).

Lempi, anteeks mulle suo.

VALKO.

Viel' ei riittä sana tuo.

LAURI

(tarttuen sisarensa käteen).

Anteeks anna pahuuteni!

Tässä sulle kuppiseni.

(Ojentaa vatinsa hänelle).

Vie se lahjaks äidillemme.

LEMPI.

Yhdessä miks antais emme?

LAURI ja LEMPI.

Puurokupin yhteisen
annamme me äidillen.

VALKO.

Rakkaus ja sopu tuo
onnen puurokupin luo.

Artturi L. ja A. N.

KELPO LAULAJAT.

Uksi, kaksi! Nyt se alkaa!
Lauri viittas, polki jalkaa,
nuoret, sorjat laulajat
voiman takaa ottivat. . .

Hiljaa! Tasaisempi tahti!
Täss' ei kelpaa äänen mahti;
puhtahasti laulakaa!
Tää on julmaa kirkunaa. . .

Niin! Kas niin! Nyt alkaa mennä. . .
Sävel kirkas, nouse, lennä,
kanna halki maailmain
maine kelpo laulajain!

KYLMÄN PIRTIN ASUKKAAT.

Muistelmia lapsuusajalta.

Se oli aika ihmeasia, kun naapurimme lapset sattuiivat eräänä elonleikkuupäivänä saamaan pienen jäniksenpoikasen. Juoksimme heti sitä katsomaan ja kyselemään, että millä ja millä keinoilla se saatiin ja miten he saivat sen kotiinsa saatetuksi, y. m. s. He selittivät kaikki yhtä perinpohjin kuin me kysyimme, ja lopettivat siihen huokaisuun, että mitäpä sen kiinniotosta ja kotiintuonnista tuli, kun heillä ei ole missä sitä pitempään säilyttää — jonkatähden täytyy se joko laskea vapauteen tai tappa. Silloin juohtui meidän mieleemme vanha, asumaton pirttimme, jota muuten emme liioin muistaneet ja jossa säilytettiin kaikellaisia talon hylkykapineita tai vähemmän tarvittavia, — ja meissä syttyi sellainen kiihkeä halu saada tuo jänis omaksemme, että olimme ilman muuta sen ottaa ja viedä tuonne vanhaan pirttiin. Mutta siinä oli vielä kaksi pahaa ja korkeata kynnystä, joiden yli täytyi mennä ennenkun voi sen sinne viedä. Ensimmäkin ei ollut varmaa, suostuivatko naapurin lapset antamaan sen ilman maksua, ja toiseksi, sallivatko vanhempamme ottaa sen hoiteisiimme. Ensimmäisestä kysymyksestä pääsimme niillä muutamilla penneillä, joita olimme ansainneet virpoamuna hankiaista myöten juoksemalla ja jokaisen korvia hosumalla, ken vain vastaan sattui, ja jotka olivat onneksi sattuneet unohtumaan pöytälaatikkoon, mutta toinen kysymys oli pahempi.

Ensimmäkin vanhemmassa väessä oli semmoinen usko, että metsän elävän asuntoon ottaminen oli vaarallista — silloin alkaisi kuolla kotieläimiä —, ja toiseksi tuottaisi tuollainenkin perheenjäsen kulutusta ja huolta, ja sentähden eivät vanhempamme olleet oikein ottamisen puolella. Vihdoin kumminkin, pitkien pyyntöjemme ja rukouksiemme perästä, suostuivat he asiaan. Silloinkos riemu nousi! Heti juoksimme me naapuriin ja koppasimme pupun kouriimme ja aloimme kuljettaa kotiimme, — mutta siinä oli käydä kovin ohrasesti. Ihailu-otuksemme näettekö rupesi puremaan ja potkimaan, ettei auttanut muu kuin irti päästäminen, ja kohta olisi siitä jäänyt vain muutamia untuvia jäljelle, ellei joku naapurin väestä olisi sattunut viskaamaan isoa turkkia karkurin korviin. Siihen sekoi pitkäkoipi, ja sen avulla saimme sen määräpaikkaansa. —

Jouduttuaan tuohon rojurikkaaseen vanhaan pirttiimme oli pikku jänö kuin puusta pudonnut. Se ei kyennyt aluksi mihinkään, hörhisteli vain keskellä lattiaa jäsentäkään hievahuttamatta, — mutta sitten se pisti kuononsa lattiaan ja tuntui siinä kuin tuumailevan. Mahdollisesti se mielti, ettei tässä nyt sentään ole niin tiukat päivät kuin naapurin lasten kanakopissa, mutta nuo mustat seinät ja tuo vielä mustempi kivivarustus nurkassa — ne eivät merkinne hyvää. Mutta sitten hän havaitsi vanhan pirtin pienet ikkunat ja hyppäsi niiden luo.

Mahdollisesti hän luuli, että ne olivat aukkoja, ja silloinhan tässä ei hätää olisikaan. Vaan pahasti pettyi tuo uusi asukas koskettaessaan kuonollaan noita valoisia paikkoja, vieläpä katsoi ne sangen vaarallisiksikin, kun ei mitään näkynyt ja kumminkaan ei läpi päässyt. —

Näin tutkisteltuaan ympäri tuvan, joka nurkan, uunin päällystän ja kolon, jonka jälkimainitun hän katsoi vielä vaarallisemmaksi kuin ikkunat, nuo roskat ja rojakat lattialla, löytyi hän eräässä sopessa vaatekasan luona maitokupin. Tämä oli sinne jo keritty asettaa, ja me olimme kooneet vaatteita — muka sille makuupaikaksi. Tuo maitokupin löytö oli sangen ihmeellinen ja harvinainen, mutta kun ei tuntunut ensinkään vaaralliseita, alkoi ahmia sen sisältöä suuhunsa, minkä suinkin tähän toimeen sopimattomalla suullansa saattoi. Syötyään kyllänsä toimme me sille leipää ja sokeria, mutta kumpaakaan ei tahtonut, — tai oli siihen synnä se, että pelkäsi kättämme ja lattialta se ei niitä löytänyt. —

Näin jäi jänö kylmän pirtin asukkaaksi, ja meillä oli siitä suurta hauskuutta. Ensin se ei meistä palion välittänyt, vaan pakeni eikä näyttäytynyt pitkiin aikoihin. Mahtoi siitä muutenkin tuntua tukalalta tämä asuminen, ja tämä meidän läsnäolomme ja tavoittelemisemme teki sen vielä tukalammaksi. Mutta vihdoinkin se alkoi kärsiä meitä ja jo otti kädestämme leivän tai sokeripalan, jopa leikkikin meidän kanssamme. Pienintä meistä se ei enää ensinkään kammonut. Hänen salli jo

se ottaa kiinnikin etujaloista, jotka se kohotti ylös, kun pieni veikkomme meni sen luo. Mutta muita se vielä vieroi, ja jos me satuimme sen saamaan kiinni, niin kyllä se käytti kaikki keinonsa päästäkseen meistä irti.

*

Jonkun ajan päästä otettiin taloomme pieni kissanpoika. Se kun oli tarpeellinen talossa — vanha Matti alkoi käydä vaivaloiseksi ja pyytökunnottomaksi — niin otettiin se vanhempien puolesta ja sai ilman muita mutkia täydet asukasoi-keudet. Mutta missä sitä säilyttäisi? Asuinpuo-lemme oli ahdas, ja oli siellä tuo mainittu Matti, joka vielä kyllä kykeni näyttämään, että hän oli isäntä talossa, ja sentähden asetettiin tämä uusi perheemme jäsen tuonne — taas sangen tarpeel-liseen — vanhaan pirttiin, pupun huonetoveriksi. Asetettiin toinen vaatekasa toiseen nurkkaan ja toi-nen maitokuppi sen viereen, ja siinä oli elämiseh-dot — olkoon vain eläjää!

Mirri oli ihmekalu pupusta — ja mitä merkitsi että se tuotiin tänne? Mitä merkitsivät nuo pitkät viikset ja tuo vielä pitempi salko ruumiin toisessa päässä? Ja entäs tuo ilkeä irvistys ja ääni: mau, mau! — se nosti kaikki karvat pupun selässä! Hän kyykki nurkkaansa.

Mirristäkin pupu oli ihme-esine. Nuo pitkät korvat ja takakoivet! Ja nuo pitkät hyppy! — Ma'uu, ma'uu! pääsi mirriltä.

Mirrin elämä edistyi hyvästi, sillä meitä oli kiel-letty sitä vanuttamasta. Ja vadista ei maito puut-tunut. Huonetoveriinsa se vain ei voinut tottua — kuten ei pupukaan mirriin. Tämä oli kumman-kin elämälle haitallinen.

*

Näin kului aikoja. Pupu oli joskus yrittänyt läheta mirriä ja tutkia tuota viiksimikkoa, mutta mirrin irvistys ja mau oli hänet heti karkottanut pois. Mirri oli haluttomampi lähentelemään. Mutta aika totuttaa ja olot pakottavat. Ennenpitkää he jo alkoivat sietää toisiansa ja ainakin pääsivät sii-hen varmuuteen, ettei heistä ole vaaraa toisilleen. Jo he alkoivat tehdä yhteisiä kiertokävelyjä ym-päri rojuista pirttiä ja sallivat toisen koskettaa toista kuonollaan, jopa sopivat yhteen syömäänkin.

Ja siten alkoi heistä kehittyä ystävykset. Kun he kerran yhdessä tunkeutuivat vanhan pirtin noki-seen uuniin ja mustasivat siellä pukunsa pahanpäi-väiseksi, ja kun he toisen kerran tervasivat etukä-pälänsä ja kuononsa — mirri viiksensä — avonai-nessa tervapadassa, joka oli jätetty pirtin nurkkaan, ja kun he joskus saivat kärsiä yhteistä kylmää ja nälkääkin, niin se teki heistä parhaat ystävykset. Ja ei heistä tullut toinen toimeen ilman toista ja he olivat toiselleen huvi, hauskus ja — kaikki.

*

Mutta navetastamme alkoi kuolla lampaita ja vasikoita. Kun onnettomuudet jatkuivat, alkoivat vanhemmamme luulla, että se tosiaankin tuli siitä, että huoneissaan pitivät metsän elävää, ja tästä alkoivat he kerran karsain silmin katsella kylmän pir-tin toista asukasta. Ja kauvan riippui meidän har-taista pyynnöstämme, ettei — pupuamme ajettu pois. Viimein vanhemmamme eivät jaksaneet kes-tää, vaan, vaikka heistäkin jo oli vaikea luopua tuosta orvosta olennota — ajoivat sen ulos. Se ei olisi mielellään lähtenyt, varsinkaan pihasta pois, mutta huiskutuksilla saatiin se viimein pelloille, josta se lähti hiljakseen hyppelemään järvelle päin ja siitä kohden tuntematonta maailmaa . . .

Meidän mieliimme koski asia kovasti. Mutta mitäs huomasimme mirrissämme, kylmän pirtin toisessa asukkaassa? Se heitti heti syönnin ja tuli alakuloiseksi turhaan tutkittuaan kaikki paikat vanhasta pirtistä. Kohta se kuihtui ja laihtui, ettei jäänyt jäljelle kuin luu ja nahka. Siitä sai sairaaksi, painuipa vuoteelle. Me hoitelimme ja lääkitsimme sitä, mutta mikään ei auttanut. — Eräänä päivänä löydettiin se kuolleen vuotees-sansa, ja me saatoimme sen itkien pieneen kuop-paan kotijärvemme saarella, — ja sinne jäi ijäi-siksi ajoiksi kylmän pirtin toinen asukas — .

Iivo Härkönen.

ÄIDIN JOULULAULU.

Keinutan, keinutan kultastain,
Uinutan unehen armastain —
Uinutan lahjojen laulelusta,
Vaivutan vienoni vuottelusta.

Pitkä niin olkohon jouluyö!
Kunis jo huomenen kellot lyö,
Heräjä, pulmuni, puhtahana.
Sydän sun lahjoista laajimpana!

Pitkä niin olkohon jouluyö —
Kunis jo päivyen kellot lyö,
Siunaa, oi Luoja, mun lapseni työ:
Ikuinen onni on jouluyön!

Kaarlo Korhonen.

USKOLLISIA PALVELIJOITA.

1.

Muistathan sinä naapuritalon Mustin, joka aina oleskeli portaiden edessä ja heilutti häntänsä sinun tullessasi. Eikä se suuttunut pikku veljeesikään, vaikka tämä välistä kävi sen korviinkin kiinni. Musti oli sangen viisas ja tiesi kyllä, ketkä sitä suosivat, sekä ymmärsi myöskin, että pikku lapsille täytyy olla kärsivällinen.

Toista oli kun toverisi Pekka tuli. Häntä Musti ei sietänyt, eikä ihmeekään, sillä olihan Pekalla tapana heristää sille nyrkkiä ja heitellä sitä kivillä. Tätä ei Musti koskaan unhottanut. Niin pian kuin se vain näki Pekan lähenevänkin, nousi sen karvat pystyyn ja se haukkui tavallista kiukkuisemmin. Aikalailta se myöskin haukkui vieraiden tullessa. Oikein se sinusta välistä tuntui liialliselta, mutta sitten sinä muistit, että sehän vain hoitaa virkaansa, ilmoittaessaan isäntävälle uusista tulokkaista.

Ja kun sitten opettaja viime lukukautena luonnon-tiedetunnilla puhui koirista ja kertoi, miten ne monella tavalla palvelevat ihmistä, miten ne vartioivat hänen taloansa, kaitsevat hänen karjaansa ja auttavat häntä metsänriistan etsimisessä, ajattelit sinä heti Mustia ja tiesitkin kertoa yhtä ja toista siitä. Opettaja mainitsi myöskin, että koiria käytetään vetoeläiminäkin ja näytti sellaista kuvaa, jossa suuret koirat olivat valjastetut reen eteen ja vetivät sitä lumikinoksien keskellä Siperian aavoilla tasangoilla.

Mutta eipä sitä tarvitse mennä niinkään kauas tatakseen vetäviä koiria. Jo Keski-Europassa niitä näkee hyvin usein. Matkustat esim. Hampuriin, niin havaitset piankin, että koirat siellä ovat ahkerassa työssä, kuletaen maitokärriä. Niin on myöskin Hollannissa. Välistä siellä saapi nähdä koiran vetävän venettäkin. Hollannissa on, kuten tiedät, paljon kanavia, jotka kulkevat ristiin, rastiin, jakaen maan sakkipelialuksen tapaisiin ruutuihin. Näitä kanavia, joiden varsinainen tarkoitus on kuivata vesiperäistä maata, käytetään myöskin ahkerasti kulkuväylänä. Paitsi pieniä laivoja ja kömpelöitä proomuja kuletetaan niitä pitkin n. k. vetoaluksia, joita rannalla kulkeva hevonen tai koira vetää eteenpäin.

Vielä enemmän näkee kuitenkin vetäviä koiria Belgiassa. Brüsselissä esim. tapaa niitä ehtimiseen. Joko ne kulettavat maitoa, vihanneksia, hedelmiä tai leipää pitkin katuja. Välistä on vain yksi koira vetämässä, välistä useampia, riippuen kuorman suuruudesta. Viereissä kulkee ajaja, joka samassa myöskin poikkeaa talosta taloon tilattua tavaraa viemään. Sill'aikaa koira saa aina hetkisen levähtää. Kun ajaja on hyväsydäminen ja huolellinen, levittää hän siksi hetkeksi pienen loimen kadulle, ja sille koira asettuu lepäämään. Kieli riippuu sen suusta, ja se huohottaa aika lailla, muistaa se siinä sivussa varsinaisia koirantehtäviäankin. Se on nimittäin sangen valmis haukahtamaan ohikulkijoita havaitessaan heissä jotakin epäiltävää.

Kun tarkastaa näitä veturikoiria, huomaa, että ne ovat varsin tukevaa tekoa. Erittäinkin ovat niiden jalat hyvin voimakkaat ja vahvat. Kooltaan ne ovat vaihtelevia. Toiset oikein suuria, toiset taas keskikokoisia. Pienet valjaat niillä myöskin täytyy olla, kuten veto-

eläimillä ainakin, mutta kuolaimia ei sentään käytetä.

Tällaisista vetokoirista maksetaan varsin hyvät hinnat, aina 80—100 mkaan, joka todistaa niistä olevan vastaavan hyödyn.

Mutta missä oleskelevat veturikoirat joutilaana ollessaan? Jos niitä on vain yksi tai kaksi, pidetään ne kotosalla, jolloin ne, kuten muutkin koirat ovat isäntäväkensä kanssa ja tuottavat iloa sekä aikuisille että lapsille. Ken taas omistaa paljon koiria, hän rakentaa niitä varten erityisen koiratallin. Niinpä on esim. Brüsselin suurella osuusleipomolla oma koiratallinsa, jonka asujamet joka päivä kulettavat maukasta tuoretta leipää monelle tuhannelle perheelle. Poiketaanpa tästä sitä katsomaan. Siellä on monta kymmentä pilttuuta, aivan kuin suuren kartanon hevostallissa, mutta ne ovat paljoa pienemmät. Kussakin pilttuussa on ruokakuppi ja astia täynnä puhdasta, kirkasta vettä. Koira juo, kuten tunnettua, kaikkein mieluisammin puhdasta vettä. Koirista on vain jokunen kotosalla, kaikki muut ovat ulkona, sillä on juuri aamupäivä ja leivän jakaminen on pitkätoista. Noin seitsemän tuntia täytyy jokaisen olla ahkerassa työssä; loppupäivän ne sitten lepäävät. Koi-

rien hoitaja, eli tallirenki kuten sanoisimme, antaa meille kaikki nämä tiedot, hän kertoo meille niitten hoidosta ja ruokajärjestelmästä. Siellä on kylpyammekin, jossa niitä vuoronsa mukaan pestään. Näyttääksensä meille, kuinka nopeasti se käypi, ottaa hän erään koiran, joka kipeän kypälänsä takia on jäänyt kotia ja kylvettää sen meidän siinä sitä katsellessamme.

2.

Maailman ihmeellisimmät koirat ovat kuitenkin ne, joiden työnä on ihmisten pelastaminen vaarasta ja kuolemasta. Ne ovat n. k. Bernhardinkoirat, joita pidetään Pyhän Bernhardin luostarin yömajassa Sveitsissä. Se sijaitsee samannimisessä vuorisolassa 2,400 m. korkealla, itäänpäin Montblancista, eteläänpäin Rhone-joen mutkasta. Ammoisista ajoista on siitä johtanut kulkutie Sveitsistä Italiaan ja vielä tänäkin päivänä sitä käytetään sangen ahkerasti, sillä vuosittain käy yömajassa 4—5000 matkustajaa, 5—6000 pyhiinvaeltajaa ja noin 15000

italialaista työmiestä, jotka lähtevät Sveitsiin työtä hakemaan. Ja, kuitenkin on kulku tämän vuorisolan yli kaikkea muuta kuin vaaratonta. Talvea siellä kestää noin 8—9 kuukautta, myrskyt ja lumituiskut ovat alituisia vieraita, ja lämpömittari laskee välistä 3/4 pakkasasteeseen. Toisinaan on taas niin paksulta sumua, että tuntuu kuin liikkuisi pilvien keskellä. Yksi ainoa harha-askel — ja silloin joutuu pois tieltä, joko syöksyy lumen peittämään kuiluun tai hautautuu lumivyöryihin. Ei siellä voisi turvallisesti kulkea muulloin kuin kirkkaina kesäpäivinä, ellei Bernhardin luostarin munkit olisi ottaneet tehtäväkseen auttaa ja opastaa eksyneitä, vaaraan joutuneita matkustajia.

Eivätkä he taasen voisi tätä armeliaisuuden työtä tehokkaasti suorittaa, ellei heillä olisi apunaan noita uljaita, viisaita Bernhardinkoiria. Ne ne tarkalla vainullaan löytävät eksyneet, kaivavat ne esiin lumen alta ja ohjaavat ne luostarin rauhaisaan majataloon. Kun matkustaja jo on vilusta kankea ja tajuton, eikä siis voi seurata pelastajaansa, ei edes tiedä avun lähellä olevankaan, juoksee koira luostariin ja ilmaisee kiihkaasti haukkuen ihmisen olevan vaarassa. Munkit ymmärtävät heti, mitä haukkuminen tarkoittaa, ottavat lumilapiot, seipäät, paarin ja virvokkeet mukaansa ja lähtevät liikkeelle auttaaksensa onnetonta. Usein kantaa koirakin kaulassaan pientä koria, jossa on kaikenlaisia vahvistavia aineita eksyneen virvoitukseksi. Joskus on sillä villanen vaippakin selässään.

Tätä pelastustyötä ovat munkit koiriensa avulla harjoittaneet jo kahdeksannelta vuosisadalta saakka ja aivan ilman maksua. Sitä tehdessään he eivät milloinkaan ole ajatelleet omaa turvallisuuttaan ja vaivojaan. Nünpien kuin myrskyt ovat raivonneet ja sumu on peittänyt solan

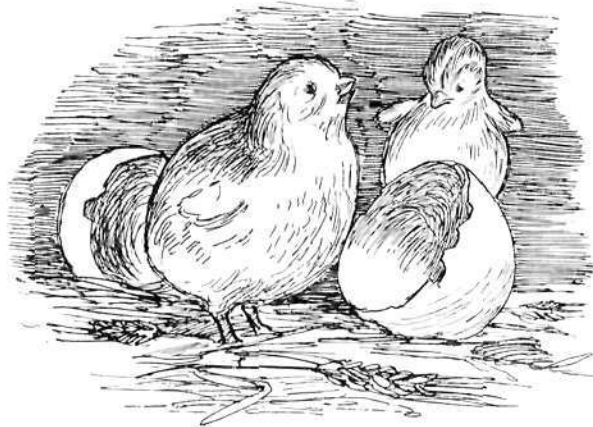
ovat he koirinensa lähteneet liikkeelle ja etsineet tarkalleen solan vaarallisimmat paikat.

Nykyään heidän palveluksensa jo kuitenkin on käynyt helpommaksi. Solatie on nimittäin tehty leveäksi maantieksi ja sen varrelle on rakennettu pieniä suojelumajajia, jotka näkyvät sumussakin ja joiden ovet ovat aina auki. Jokaisessa majassa on luostariin johtava telefooni, ja sen avulla voipi eksynyt matkamies heti saada apua. Luostarissa tiedetään nimittäin aina mistä suojelumajasta pyynti on tullut ja sinnepäin lähetetään heti mies ja koira. Jo parinkymmenen minuutin päässä tuntee tämä jälkimäinen ihmisen läheisyyden ja juoksee kiireesti sinnepäin, missä apu on tarpeen.

Tämän pelastustyön kautta säästyy suuri joukko ihmisiä vuosittain joutumasta ennenaikaiseen hautaan. On koiria, jotka eläissään ovat pelastaneet useita kynmeniä matkustajia. Olethan sinä kuullut Barry koirasta, joka kaikkiaan pelasti viidettäkymmentä ihmistä. Koirien kruunuksi sitä onkin kutsuttu, sillä niin viisas, inhimillinen ja hella se oli. — Olet ehkä nähnyt sellaisen kuvankin, jossa Barry kantaa selässään lumen alta kaivamaansa pientä poikaa, ja rientää luostariin jättaäkseen kalliin taakkansa sinne. — Kun ihminen on suorittanut tällaista pelastustyötä, niin hän saapi erinomaiset kunniamerkit ja mitalit rintaansa. Ei niitä Barrylle annettu, eikä se sellaisia odottanutkaan. Niin pian kun se oli saanut pelastamansa turvapaikkaan, juoksi se heti takaisin uusille etsimisretkille.

Eikö sinustakin sellainen innostus, uskollisuus ja väsymättömyys ole ihmeteltävä ja suurenmoinen. Se on oikein meille ihmisille opiksi ja esimerkiksi.

Maikki Friberg.

Minne jouduin?

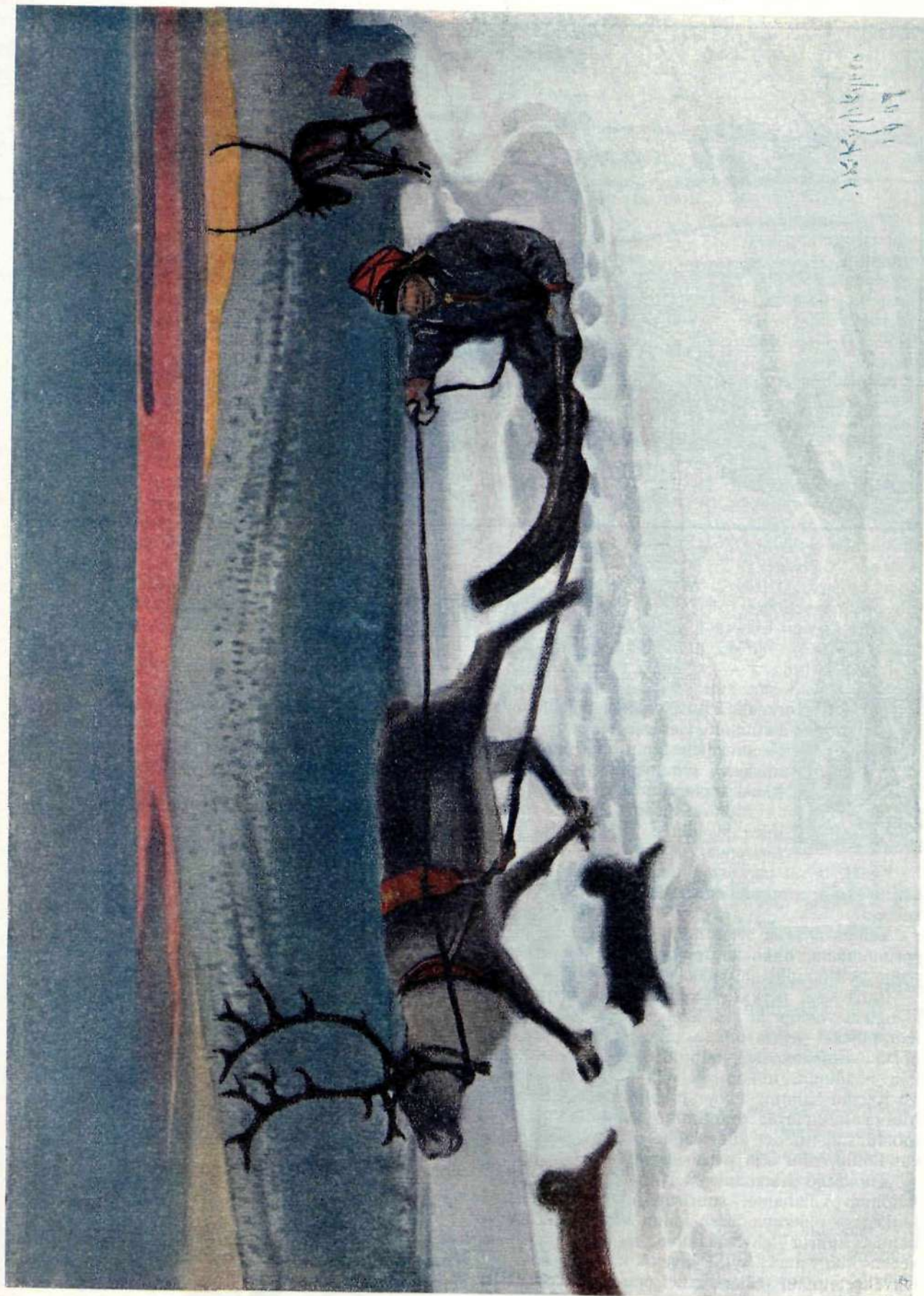
*Särkyi ahdas asunto —
minne jouduin juuri?
Loppui pitkä pimento.
Kuultavainen kammio,
et sä ollut suuri.*

*Täälä silmät huikenee,
eikä tunnu laita.
Ihan sydän vapisee,
emo vielä napisee,
ettei ruoka maita.*

*Mailma uusi ihmeineen
loistaa silmään nuoren.
Katsoo sitä kummakseen:
— luulin kaiken mahtuneen
kanan munan kuoreen.*

I. H.

NAAPURIT.

Muistelma entisiltä ajoilta.

örkeällä, puuttomalla mäellä aivan kotitaloni vieressä oli pieni mökki. Se oli mielestämme viehättävin ihmiskoti, sen asukkaat maailman hauskimpia ihmisiä.

Mökissä asui vanha mykkä mies ja hänen yhtä vanha pieni sisarensa.

Kesät, talvet aamusta iltaan he puuhailivat ahkerina kuin muurahaiset vetäen korsia yhteiseen kekoon.

Velimies, joksi sisar häntä nimitti, hoiti pientä perunamaata, onki, kantoi metsästä suuret taakat risuja polttopuuksi ja paikkasi kyläläisten jalkineita.

Katri sisar perkasi ja suolasi kalat, kokosi marjoja, teki vastoja ja vispilöitä, vieläpä pieniä noita-temppujakin kylän taikauskoisten emäntien pyynnöstä. Siitä avusta emännät pistivät hänelle milloin päällinän, milloin pellava- tai villanassakan.

Kerran saimme luvan mennä heidän luokseen. Monta kesäpäivää odotimme kärsimätönnä, että mökin suljettu ovi aukeaisi ja sen asukkaat tulisivat kotiin, niin että pääsisimme vierailemaan.

Tuolla jo Katri tulee. Hänellä on lyhyt kotikutoinen villahame, suuriruutuinen liina päässä, karkeassa piikkopaidassa kiilluu hopea solki. Hän kantaa suurta lehvästaakkaa, mutta hyppää keveästi kuin nuori tyttö kiveltä kivelle. Vietyään lehväkset tuvan taakse, ett'ei eteen roskia syntyisi, kuiskaa hän parisen kertaa: ts, ts! — Silloin val-

koinen kissa hypähtää piilopaikastaan suoraan emäntänsä syliin. Se on Katrin lelliteltävä lapsi.

Omituinen kunnioituksen tunne valtaa meidät tölliin astuessamme. Tämä kaikki on heidän omaa tekoaan: eteinen kivilattioineen; pieni ruokakonttori, jossa kootut talvivarat säilytetään. Ja itse tupa!

Ovi on niin matala, että lapsenkin täytyy sisään tullessa kyyristäytyä. Mutta siisti ja puhdas on joka nurkka katosta lattiaan asti. Toisesta yksiruutuisesta ikkunapahasesta näkyy jokilaakso ta-

loineen, peltoineen, ja etempänä kohoaa kirkon-
torni; toisesta näkyy kaivo ja polku.

Siinä jo velimieskin tulee onkivapa olallaan,
musta lippalakki päässä ja „sörtuutti“ yllään.
Tässä puvussa on hän mielestämme kovin arvok-
kaan näköinen. Kun hänet sellaisena joskus koh-
taamme kirkkomatkalla tai joen rannalla onki-
massa, niin olemme kuin vento vieraat toisillemme.
Mutta kotiasussaan — piikkopaidassa ja -housuissa,
musta sakea tukka, kes-
keltä jakauksella — sel-
laisena on hän tuttavam-
me, hyvä ystävämmme.

Ikkunasta hän huo-
maa vieraat ja kiiruhtaa
sisään. Viskaa leikilli-
sesti lakkinsa sekä tak-
kinsa penkille, niinkuin
nämä liikakorut häntä-
kin vaivaisivat. Ja alkaa
sitten omalla merkki-
kielellään kertoa päivän
tapahtumia.

Kylän pojat olivat
nekin ongella, mutta
eivät, huononpäiväiset,
mitään saaneet. Yhdellä
niistä olivat siimat sekä
koukut jääneet veteen.

Hän pienentää lyhytteräisellä suutaripuukollaan
tuvantakaisia, täyttää piippunsa ja hakee hiillok-
sesta, vieläkö tulenkipinää löytyisi. Mutta ilok-
semme ei sieltä mitään saa. Täytyy siis virittää
tulta tuluksilla taulapalaseen. Tämä sitten hehkuu
punaisena pallerona piipun sydämessä, kunnes
koko sydän alkaa kyteä.

Piipunnyssä hampaissaan istautuu mykkä jalki-
neita paikkailemaan. Siinä uusi ilonaihe. Hän pis-
tää naskalilla reijän kengänpohjaan. Me saamme

panna siihen puupilkkeen ja lyödä vasaralla päälle.
Moni pilke menee siinä pilalle, monet lyönnit
sattuvat suutarin sormiin, mutta hän ei ole siitä
millänsäkään, nauraa kanssamme taitamattomuus-
dellemme.

Katri on sillä välin ottanut kalat kontista ja
perkaa niitä mökin takana. Kissa naukuu hänen
vieressään. Se odottelee herkkupaloja. Uima-
rakkulat on ruokkija koonnut kivelle. Me kii-
ruhdamme sinne niitä
rikki paukuttamaan. Tal-
latessa antavatkin ne oi-
vallisen pamauksen.

Sattuipa vielä niin
hyvin, että meitä pyyde-
tään illalliselle. Katrilla
on uunissa marjamäm-
miä, jota emme koto-
namme saa. Sitä herk-
kua pitää vieraille antaa.
Velimies vuolee pienet
puulapiot, sillä lusikoita
ei ole muille kuin talon-
väelle.

Isäntä istuu vieraineen
penkille, emäntä pienelle
jakkaralle. Eteemme ja
polvillemme pannaan
pöytälauta, sillä pöytää

ei mahdu mökkiin. Laudalle nostetaan höyryävä
mämmipata. Siitä sitten jokainen ottaa lusikallaan.
Mutta eipä se meidän suussamme niin hyvältä
maistukaan kuin näyttää talonväestä maistuvan.

Illalla isäntäväet tulevat meitä saattamaan ulos
portistansa ja jäävät siihen paluumatkaamme kat-
selemaan. Kotiportailta katsahdamme ylös mäelle.
Siinä vielä molemmat vanhukset seisovat mustina
patsaina punoittavaa iltataivasta vasten.

A. G.

Kumpikin he kírnuua.

Kumpikin he kírnuaa,
mäntää leiskaa kaksí;
kohta tulee torppa tää
voista rikkahaksi.

Äiti silmää naurusuin
Pekkaa neuvokasta,
joka sukkelasti sai
kírnun saappahasta.

Kerma kaunis kírnussa
hырskyää kuin koski.
Nuorta voita syötyä
punoittuvi poski.

HANNON LAMMAS.

Anna-Liisa puuhaili nukkiensa hoidossa. Hän kapaloi ne ja kääri peittoihin, tuuditteli sylissään ja heilutti kätkyessä, puheli ja lauloi niille päivät pitkät. Mutta Hanno veikko ei nukista välittänyt. Luontoko se lie hänelle opettanut, vaimestä muualta hän lienee sen käsityksen saanut, että nukkiensa kanssa leikkiminen on vähän niinkuin miehen arvoa alentavaa. Varmaa vain on, että hän täydellisesti halveksimistaan osottaakseen hän räökkäsi nukkeparkoja, milloin vain Anna-Liisan valpas silmä ei heidän rauhaansa valvonut.

Hanno ei kuitenkaan ollut mikään tyly poika, vaikka niin pahasti nukkeja kohteli. Hänellä oli

toiset lemmikkinsä, jotka vaativat aivan yhtä huolellista hoitoa kuin konsanaan Anna-Liisan nuket. Suurimman rakkautensa aarteen Hanno oli lahjottanut eräälle suurelle, karvaiselle lampaalle, joka aikanaan oli ollut lumivalkea ja pikkunen kilisevä kello kaulassa kulki pyörillä. Nyt oli se aikojen kuluessa mustunut. Karvat olivat monesta kohdasta kuluneet pois, ja kello oli herrennyt kilisemästä. Olivatpa vielä jalatkin katkenneet, niin ettei niistä ollut kuin epätasaiset tyngät jäljellä.

Mutta tämä viimeinen seikka tekikin lampaan hyvin mukavaksi. Sillä kun se peittoihin käärittiin, oli se melkein kapalolapsen näköinen, ja silloin se sopi niin sievästi kätkyeen nukkumaan. Sangen usein, kun Anna-Liisa odotti kätkyestä löytävänsä oman pienen Leena kultansa, olikin siinä vain kapaloihin kääritty Hannon lammas, jota vastoin Leena parka virui sangen surkeassa tilassa pöydän tahi sängyn alla.

Kun tämä lampaan omavaltaisuus sai aikaan monta ikävää retteleä Hannon ja Anna-Liisan välillä, täytyi äidin vihdoin hankkia Hannon lampaalle oma kätkyt, jossa se sai kelliä mieltänsä myöten. Ja siinäkö sitä nyt kilpaa tuuditeltiin! Anna-Liisa heilutti nukkejaan, Hanno lammastaan. Hanno soperteli hiljaa lampaalleen samoja lempeyden sanoja, joita Anna-Liisa nukelleen kuiski.

Niin, tuo lammas oli rakas. Mutta tulipa kumminkin hetki, jolloin Hanno sai silmänsä auki nähdäkseen sen monet viat. Se tapahtui joulun lähetessä. Silloin kaupungin kauppiaat levittivät näyttely-ikkunoihinsa kaikki aarteensa. Hannokin pääsi äidin kanssa tuota komeutta katsomaan, ja silmät tiirallaan hän sitä sanaakaan sanomatta ihmetteli. Olipa siinä joulupukilla valitsemista.

Ja voi! Tuossahan oli lammaskin, aivan uusi, karvanen, lumivalkonen lammas, jonka kaikki jalat olivat eheänä ja joka kulki pyörillä, niinkuin Hannonkin lammas oli aikanaan kulkenut.

Voi, kuinka mielellään Hanno olisi ottanut sen syliinsä ja kääriinyt peittoihin! Mutta sitä ei voinut täällä tehdä. Eihän siitä sopinut edes puhuakaan tässä komeassa myymälässä, joka oli niin täpösen täynnä ihmisiä. Vasta kun oltiin kotona taas, puhkesi Hannonilta ihastuksen ja kaipauksen huokaus. Sekös vasta lammas! Anna-Liisakin ihmetteli, kun Hanno siitä kertoi. Mutta kertoessaan tunsu Hanno jonkinlaista salaista vihaa entistä lemmikkiänsä kohtaan. Häntä suututti, että se oli niin vanha ja likainen ja kulunut, ja että se oli jalkansa katkaissut, niin ett'ei kyennyt seisomaankaan enää. Eihän hän siitä kehdannut mitään virkkää, jätti sen

vain makaamaan entisiin kapaloihin eikä laulanut sille mitään.

Tuo uusi kaunis lammas vain oli Hannon mielessä. Sitä hän ajatteli syödessään iltavoileipiään ja juodessaan maitoansa, sitä ajatteli, kun Eeva häntä pesi, niin ett'ei muistanut juonitellaakaan edes — Eeva oikein ihmetteli — ja sitä hän ajatteli vielä sängyssäänkin nukkumaan menessään. Ja Nukku-Mattikin lie yhtynyt hänen ihailuunsa, sillä sekin vain näytti hänelle lampaista. Se tuli hänen luoksensa tuo suuri, kaunis lammas kainalossa ja sanoi: „Nyt minä annan sinulle tämän komean elukan. Mutta kun sinä olet semmoinen nahjus, ett'et kykenee kahta yht'aikaa hoitamaan, pitää sinun ensin polttaa tuo vanha roju, joka on niin surkeannäköinen. Muuten en uskalla antaa sinulle uutta.“

Ulkona oli kova pakkanen, sentähden oli Nukku-Matti pannut uuniin tulta, jotta lastenkamari pysyisi yölläkin lämpimänä. Hanno ei kauan epäillyt.

Hän riensi kätkyen luo ja otti lampaansa, joka siinä kelli niin viatonna ja mitään pahaa aavistamatta. Hän riisui siltä kapalot heittäen ne lattialle, toinen toisensa perästä. Ollenkaan aprikoimatta hän juoksi suoraapäätä uunin luo ja viskasi lampaansa tuleen. Ja liekitkös heti sitä nuolemaan! Hanno näki, miten lampaan karvat kärventyivät ja mustuivat ja miten sen katkenneet jalkaparat syttyivät tuleen. Äkkiä hänestä tuntui kuin hänellä olisi jotakin tarttunut kurkkuun, jokin katkera pala, ja kyyneleet nousivat hänen silmiinsä. Paloiko nyt hänen oma lampaansa? Voi kuitenkin! Hän olisi tahtonut tempaista sen tulesta pois, mutta ei uskaltanut, sillä hän oli jo sen kokemuksen tehnyt, että

tuli polttaa. Ja hämärästi hän nyt tunsu, että tuli poltti lammastakin ja ett'ei se siitä hyvälle tuntunut. Hän katsoa tuijotti tuota hävityksen työtä, niin että unhotti koko Nukku-Matin. Nukku-Matti kai pani tämän pahakseen, sillä hän katosi lampaineen kaikkineen. Minne lie mennytään.

Hanno aukasi kyyneleiset silmänsä ja tunsu, että tyyny oli märkä. Huoneessa oli aivan pimeä, ja Hanno ei ensin saanut selville, oliko hänen päänsä oveen vain ikkunaan päin. Mutta kun hän vähän aikaa oli pimeään tuijottanut, alkoi hän kumminkin hämärästi erottaa ympärillään olevat esineet ja tiesi, että hänen päänsä oli niinkuin sen ollakin piti, nimitäin oveenpäin. Ja tämän asian selvittyä hänen piti kaikenmokomin päästä selville siitä, oliko hänen oma rakas lampaansa todellakin palanut. Hiljaa,

ett'ei Eeva heräisi, hän nousi ja hiipi jännitetyin mielin kätkyen luo. Ei ollutkaan! Siinähan se nukkui vanhoissa kapaloissaan aivan niinkuin hän oli sen eilisiltana jättänyt. Voi sentään! Hän

otti sen syliinsä, vei sen mukaansa omaan sänkyynsä ja painoi sen peiton alla rintaansa vastaan. Olihan se sittenkin paras ystävä. Ja ihmeellisesti se oli tulesta pelastunut.

Kaikki tämä tapahtui niin hiljaa, ett'ei Eevakaan herännyt. Anna-Liisa se vain tupsahti istumaan ja kysyi: „No, mitä sinä nyt siinä kävelet?“ Mutta ennenkun Hanno oli ehtinyt vastatakaan, oli hän uudestaan painunut tyynylleen ja nukkunut.

Ja niin Hanno seuraavana aamuna herätessään huomasi sen selittämättömän seikan, että lammas oli hänen luonansa sängyssä. Kai se oli sinne itse tullut. —

G. C.

SIITÄ OVAT RIITA JA VIHA ALKUNSA SAANEET.

(Kansansadun mukaan.)

Susi ja koira ovat läheisiä sukulaisia. Sutta kutsutaan koiran enoksi. He olivat ennen hyviä ystäviäkin, niinkuin sukulaisten ja lankojen pitääkin olla. Kuulkaapa vain, kuinka he autoivat ja holhosivat toisiaan!

Kun Muholan Musti tuli vanhaksi, ei talonväki pitänyt siitä enää mitään lukua. „Mitä tästä vanhasta koirasta enää syöttää ja elättää?“ Niin sanottiin talossa. Ei enää muistettu, kuinka monena pimeänä syksynä Musti oli öisin vartioinut Muholaa, kuinka se oli uskollisena toverina seurannut lammaspaimenta ja miten paljo iloa siitä oli ollut lapsille. Ei tahdottu suorastaan tappaa koira. „Kyllä se kuolee, kun emme anna ruokaa“, sanoi talonväki.

Mustille tuli kiduttava nälkä. Hän kulkea hönttyröi metsään. Kohtaa siellä enonsa, suden.

„Syökää minut, rakas eno“, Musti sanoo, „kuolenhan kuitenkin nälkään, kun talossa ei enää ruokaa anneta.“

„En toki syö“, vastasi hukka. „Ja kyllä, sinulle annetaan leipää.“

„Miten, millä neuvoin?“

„Aamulla päivän valjetessa leikkii talon lapsi pihalla portaiden luona. Minä juoksen pihalle ja tempaan hänet hampaisiini ja lähden sitä viemään. He näkevät ikkunasta ja huutavat hädissään: 'Usus, Musti, kisko pois lapsi sudelta!' Sinä juokset minun luokseni. Minä heitän lapsen sinulle. Sinua kiitetään, sinä saat leipää niin paljon kuin syödä jaksat. Mutta maksa sinä minulle toisen kerran, kun minulle tarvis tulee!“ sanoi susi.

Susi vei aamulla lapsen pellolle, koira kiirehti jälestä ja sai sen takaisin. Mustia syötettiin nyt hyväntekijänä.

*

Kului aikaa kotva, niin tuli Muholaan läksiäispidot. Rahvasta kertyi paljon. Talvi oli.

Hukka ei ollut pitkiin aikoihin saanut mistään ruokaa ja saapui iltasilla talon pihaan koira odotamaan. Koira tuleeikin ulos.

„Nyt on minulla nälkä“, kiirehti hukka sanomaan. „Voimmeko saada ruokaa?“

„Saamme“, vastasi koira, „pitovieraat rehuavat pöydän luona. Me pääsemme hämärässä huomaamatta sen alle.“

He menivät tupaan ja pääsivät pöydän alle. Koira veti sinne ruokaa kypälällään. Elukat söivät itsensä kylläisiksi. Mutta pitipä myöskin juotavaa saada. Susi sitä jo pyysi.

„Etehisessä on parasta kaljaa pienessä lekerissä, siitä isäntäkin vierailleen tarjoaa“, sanoi koira.

Pääsivät siitä Hukka ja Musti huomaamatta eteiseen. Musti pöyrittää viinalekkerin suden eteen. He maistelevat, juovat. Se huumaa ja humalluttaa. Jo sopertaa susi humalapäissään Mustille: „Vinkasenko, vonkasenko?“

„Älä, veikkonen, vonkase, äänestäsi tuntevat!“ vastasi Musti.

He ovat hetkisen hiljaa ja ryyppäivät.

„Enköhän vonkase?“ kysyi susi uudestaan.

„Älä, veikkonen, volise, äänesi tuntevat!“

Susi kysäsee vielä kolmannenkin kerran ja koira vain kieltää. Mutta susi ei voi enää hillitä itseään. Se alkaa ulvoa ja vonkua voimansa takaa.

Musti, joka arvasi pahasti käyvän, pistäytyi piiloon. Ja koko pitoväki syöksyi pieksämään sutta haloilla, kepillä ja korennolla. Susi pääsi vähissä hengin pakoon metsään. „Se on Mustin syy“. väitti hän hammasta purren; „mutta kyllä sille kostankin. Syön sen, kun suuhuni saan.“

Susi suunnittelee suuren hävitysretken, kokoaa kaikki metsän eläimet, karhut, ilvekset, ahmat, jänikset ja oravat sekä vannottaa niitä, että kostavat Mustille ja kaikille kotieläimille. Kotieläimet, härät, lehmät, lampaat, kissat ja siat asettuivat Mustin puolelle. Siitä seurasi pitkälinen riita ja raivoisa sota. Moni koira on jäänyt pedon suuhun, moni muukin kotieläin kaatunut suden koston uhriksi. Mutta ovatpa kotieläimetkin kostaneet kissasta alkaen, joka yhä lutmii, lutmii metsiä ja karkaa kynsineen harhunkin vatsaan.

Ja kaikki viha, riita ja murhat ovat saaneet alkunsa niistä ryyppyistä, jotka Musti nautti enonsa kanssa Muholan eteisessä sinä pitopäiväniltana.

A. N.

Syntymäpäiväkakku.

„Raskas on!“ niin lausui Helmi,
kanto kuormaa tarmon takaa.
Musti jälkeen juosta telmi,
virkkoi: „Eikö sais jo jakaa?“
Pekka toivoi suurta palaa,
jänöäänkin kestiin veti.
„Älkää syökö multa salaa!“

sanoi Liisu, juoksi heti
nuken kanssa toisten mukaan.
Mirriä ei muistettukaan,
mut se itse kyllä näki,
minne riensi kestäväki,
eikä se niin viisas ois,
joukosta jos jäisi pois.

MAJATALO JA PYSYVÄ KOTI.

Mukailu.

Muinoin eli eräs ritari kauniissa linnassa, joka nyt jo on maan tasalle hävinnyt. Hän käytti suunnattoman suuria rahasummia linnansa kaunistamiseen, mutta tarvitsevain ihmisten auttamiseksi ei häneltä ropoakaan liennyt. Kerran tuli köyhä pyhiinvaeltaja pyytämään yösijaa linnassa.

„Ei minun linnani ole majatalo“, vastasi ylpeä ritari.

„Saanko ennen poistumistani tehdä kolme kysymystä?“ tiedusti pyhiinmatkaaja.

„Voin vastata“, myönsi ritari.

Pyhiinvaeltaja kysyi:

„Kuka tässä linnassa asui ennen teitä?“

„Isäni.“

„Kuka asui ennen isäänne?“

„Isoisäni.“

„Ja kukahan asuu teidän jälkeenne?“

„Poikani“, jos Jumala sen suo.“

„Teidän linnan“, haastoi pyhiinvaeltaja, „on siis kuitenkin majatalo, jossa ihmiset ovat vieraina jonkun lyhyen ajan ja jättävät sen sitten toisille. Älkää siis niin kalliisti kaunistelko majataloanne, jossa asutte vähän aikaa. Parempi on, että teette hyvää lähimaisillenne; siten rakennatte itsellenne pysyvän kodin Jumalan taivaassa.“

Ritari pyysi pyhiinvaeltajan jäämään linnaan yöksi.

Kirjotuskilpailu.

„Töyn loppu toisen alku.“ Saatuamme valmiiksi tämänvuotisen joululehtemme, on meidän ajatettava seuraavan vuoden lehteä. Kirjotuskilpailujen kautta olemme saaneet monta hyvää kertomusta ja muuta kirjoitusta „Joulupukkiin“. Siksi olemme taaskin päättäneet toimeenpanna kilpailun, johon täten pyydämme kynäniekkoja osaaottamaan. Kilpailukirjotukset pitää yleensä olla lyhyitä: kirjoitettuna pitäisi niiden mahtua tavalliselle kirjoituspaperi-arkille. Ne saavat olla iloisia tai vakavia kertomuksia, satuja, lasten näytelmiä, runoja tahi myöskin opettavia kirjoituksia, kunhan vain ovat itsenäistä työtä sekä muodoltaan ja sisällöltään hyviä. Ne ovat lähetet-

tävät meille allekirjotetulla osoitteella ennen ensi helmikuun loppua.

Palkintoja on määrätty neljä: yksi 100 markan ja yksi 75 markan sekä kaksi 50 markan palkintoa, pidättäen kuitenkin palkintotuomareille oikeuden jakaa palkintorahat toisellakin tavalla. Palkitut kirjoitukset jäävät meille „Joulupukissa“ julkaistaviksi. Niistä kirjoituksista, joille ei ole palkintoja riittänyt, mutta joita voimme kuitenkin käyttää, suoritamme, sitten kuin olemme ne julkaisseet, muun kohtuullisen korvauksen.

Kansanopettajain-osakeyhtiö VALITUS.

HELSINKI.

Kansanopettajainosakeyhtiö VHLISCTUS.
Joulupukki III, 32 sivua, hinta 75 p.